

ŽENSKÉ V ZNANOSTI

Javna agencija za znanstvenoraziskovalno
in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

Ženske v znanosti

Tematska publikacija

Izdala: Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije
Bleiweisova cesta 30, 1000 Ljubljana

Avtorji: dr. Anja Šulin Košar, Zdenko Nemec, Polona Novak, Maja Grgič

Spremna beseda: dr. Milica Antić Gaber, dr. Mirjana Ule

Jezikovni pregled: Iolar d. o. o.

Oblikovanje in grafična priprava: Medium d. o. o.

Izid: Ljubljana, 2026

Dostop na spletu:

<https://www.aris-rs.si/sl/analize/publ/inc/2026/ARIS-Publ-Zenske-v-znanosti-2026.pdf>

ISBN: 978-961-92411-3-4 (PDF)

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 265173507

ISBN 978-961-92411-3-4 (PDF)

POVZETEK

Publikacija *Ženske v znanosti* obravnava položaj žensk v slovenskem in širšem evropskem znanstvenoraziskovalnem prostoru od izobraževanja do znanstvene in akademske kariere.

Enakost spolov v znanosti ni le vprašanje pravičnosti, temveč je krovni princip kakovostne, inovativne in družbeno relevantne znanosti. Raziskovalne skupine, ki združujejo različne perspektive, so bolj ustvarjalne, njihove raziskave so celovitejše, inovacije pa bolj uspešne. Zato predstavlja spremljanje položaja žensk v znanosti s pomočjo podatkov, kot jih prinaša ta publikacija, pomemben prispevek k oblikovanju učinkovitih politik na tem področju.

58 % študentk med vsemi, ki so vključeni v terciarno izobraževanje (2024/2025)

11 % dijakinj v programih STEM (2024/2025)

32 % študentk v programih STEM (2024/2025)

53 % žensk med novimi doktorji znanosti (2024)

37 % žensk med zaposlenimi v RRD (2023)

Manj ženskih vodij raziskovalnih programov in projektov v vseh starostnih skupinah kot moških

Ženske vodje raziskovalnih programov in projektov razpolagajo z manjšim obsegom sredstev kot moški vodje

38 % žensk med rednimi profesorji (2024/2025)

11 % nižja plača žensk v znanstvenoraziskovalni in razvojni dejavnosti (oktober 2024)

Uravnotežena zastopanost v izobraževalnem sistemu

V Sloveniji so ženske v izobraževalnem sistemu dobro zastopane; v celotnem opazovanem obdobju je bilo študentk več kot študentov, v študijskem letu 2024/2025 so študentke predstavljale 58 % vseh v terciarnem izobraževanju. Med novimi doktoricami znanosti ženske pogosto dosega enake ali celo višje deleže kot moški; v letu 2024 je bilo 53 % novih doktoric znanosti.

Izstopajo podatki o šolanju na področjih STEM, kjer se pokažejo občutne razlike med spoloma že v zgodnjih fazah izobraževanja: delež dijakinj v programih STEM je v šolskem letu 2024/2025 znašal 11 %, sicer pa je v šolskem letu 2023/2024 te programe zaključilo 10 % dijakinj. V zadnjih osmih študijskih letih je bilo na področjih STEM število vseh študentk v vseh letih nižje od števila študentov. V študijskem letu 2024/2025 je bilo vseh študentk na področjih STEM dobrih 32 %.

Pojav »puščajočih cevi« ob napredovanju v akademski in raziskovalni svet

Ob prehodu v znanstvenoraziskovalne in akademske kariere ter z napredovanjem na višje in vodstvene položaje pa se pokaže upad zastopanosti žensk. Podatki pokažejo, da so ženske podzastopane med rednimi profesoricami, v študijskem letu 2024/2025 je bilo med predavatelji in lektorji več kot 70 % žensk, med rednimi profesorji pa komaj 38 %.

Podobna podzastopanost je prisotna v znanstvenoraziskovalni dejavnosti, saj je med zaposlenimi v RRD le 37 % žensk (2023). Enako sliko kažejo tudi podatki o vodjah raziskovalnih programov in projektov ter o financiranju le-teh. Ženskih vodij raziskovalnih programov je bilo v opazovanem obdobju v vseh starostnih skupinah manj kot moških. Manj izrazita, a še vedno prisotna, je neenakost spolov po starostnih razredih in po letih pri temeljnih raziskovalnih in aplikativnih raziskovalnih projektih. Za vse starostne razrede v obdobju od 2015 do 2023 velja, da je v povprečju več moških kot ženskih vodij.

Ženske pozneje pridobijo prvo mentorstvo v programu Mladi raziskovalci in so pogosteje brez njega v primerjavi z moškimi kolegi (v obdobju 2005–2017 je bilo žensk, ki so po doseženem doktoratu pridobile mentorstvo, 213, medtem ko je bilo moških 329).

Podobni so tudi zaključki pri znanstvenoraziskovalnem financiranju – ženske vodje raziskovalnih programov in projektov razpolagajo z manjšim obsegom sredstev kot moški vodje. Iz podatkov ARIS za izplačana sredstva raziskovalnim programom v obdobju 2018–2021 je razvidno, da je bila večina sredstev izplačana raziskovalnim programom, ki so imeli moške vodje. Moški vodje so v vseh opazovanih letih in v vseh raziskovalnih vedah razpolagali z večjim deležem sredstev kot ženske.

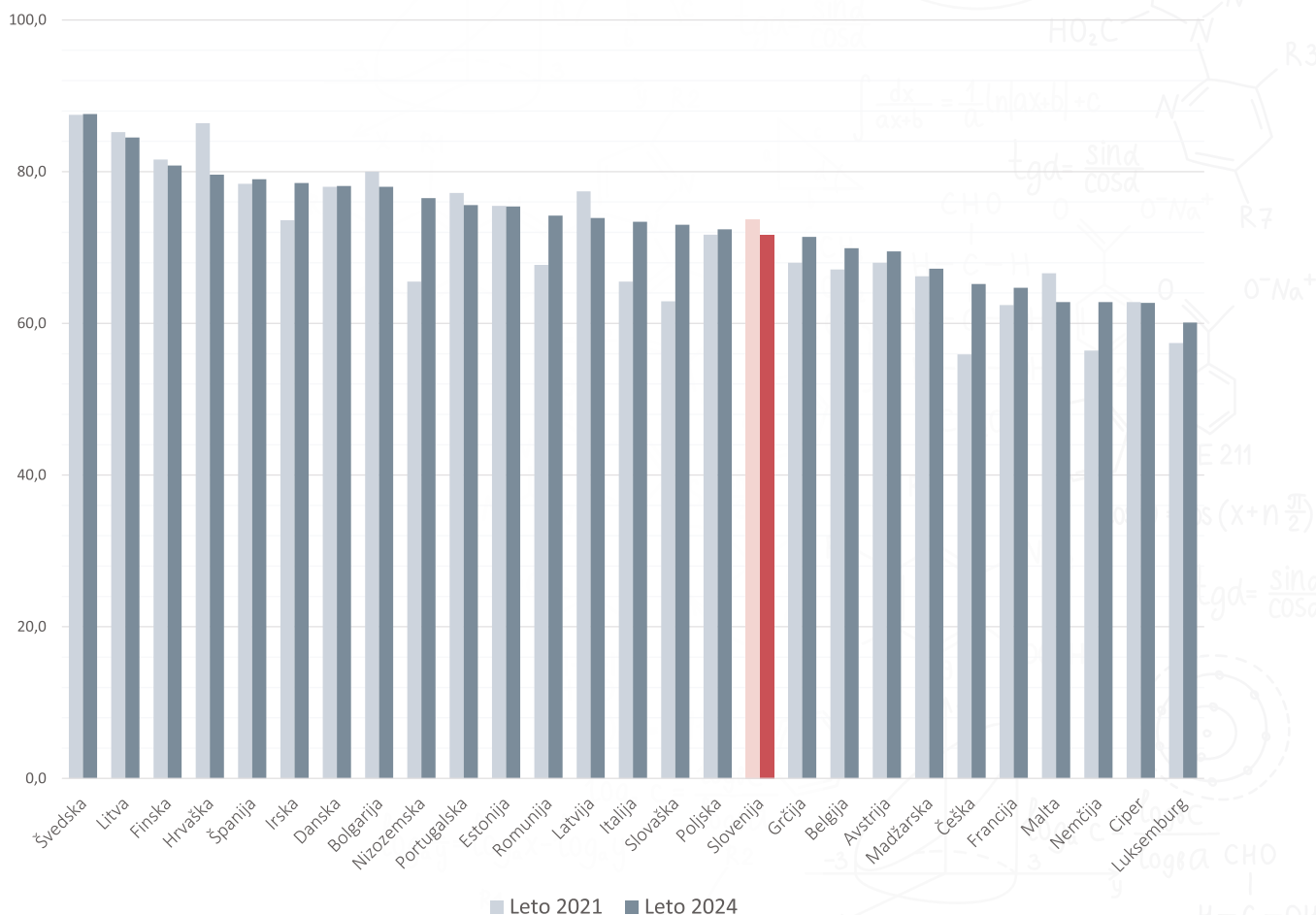
Vsi zgoraj navedeni podatki pričajo o pojavu, ki ga imenujemo »škarjasti diagram« ali »puščajoče cevi«. Ta koncept nazorno prikazuje, kako se delež žensk dosledno zmanjšuje z napredovanjem po akademski in raziskovalni lestvici. Začetno stanje je obetavno: ženske predstavljajo več kot polovico vseh diplomantov terciarnega izobraževanja in novih doktorjev znanosti, vendar se ta delež na vsaki naslednji stopnji zmanjša. To kaže na sistemske ovire, ki preprečujejo polno uveljavitev žensk na vrhuncu njihove kariere.

O razlikah med spoloma priča tudi primerjava povprečnih bruto plač v znanstvenoraziskovalni in razvojni dejavnosti. Plačna vrzel med spoloma v znanstvenoraziskovalni dejavnosti je v opazovanem mesecu znašala 11 % v korist moških, pri terciarno izobraženih pa celo 16 %.

Primerjalni položaj žensk v znanosti glede na ostale države evropske unije

Slovenija se v publikaciji *She Figures* pri večini mednarodnih kazalnikov na področju položaja žensk v znanosti uvršča nekoliko bolje od povprečja Evropske unije. Več je doktoric znanosti, delež žensk na akademskih položajih je nekoliko višji, tudi zastopanost v upravnih odborih je bolj uravnotežena. Pri stopnji uspešnosti žensk pri pridobivanju raziskovalnega financiranja in pri patentnih prijavih pa zaostajamo za evropskim povprečjem. Sestavljeni indeks enakosti spolov v znanosti je za Slovenijo v letu 2024 znašal 72, s čimer se je Slovenija uvrstila nekje na sredino članic EU.

Indeks *She Figures* za leti 2021 in 2024

Vir: *She Figures* 2024

Potreba po odločnih ukrepih

Predstavljene neenakosti kažejo na prisotnost okoliščin in ovir, ki upočasnjujejo napredovanje raziskovalk in zmanjšujejo njihov vpliv v znanosti. Čeprav imamo v Sloveniji uravnoteženo število visoko izobraženih raziskovalk, njihova zastopanost na najvišjih ravneh kariere ostaja nizka. To ne vpliva le na pravičnost, temveč tudi na kakovost akademskega dela, raziskav in inovacij ter na razvojno in inovacijsko uspešnost države.

Publikacija nakazuje potrebo po celovitem pristopu k spodbujanju enakosti spolov v znanstvenoraziskovalni in akademski skupnosti. Pri tem so predvsem potrebni odločni ukrepi pri doseganju enakopravnosti in enakomerne zastopanosti žensk na odločevalskih ter vodstvenih položajih. Enakost spolov ni le vprašanje pravičnosti, temveč nujni pogoj za spodbujanje kakovosti, inovativnosti, raznolikosti in družbene relevantnosti raziskav. Le s celovitimi ukrepi na nacionalni, institucionalni in evropski ravni bo mogoče popolnoma izkoristiti intelektualni potencial žensk za napredek znanosti in družbe kot celote. Svobodna in inkluzivna raziskovalna skupnost je temelj sodobne demokratične družbe ter porok uravnoteženega razvoja.

KAZALO

Spremna beseda	8
Uvod	11
Šolanje	13
Srednješolsko izobraževanje	13
Terciarno izobraževanje	14
Program Mladi raziskovalci (MR).....	18
Zaposlitev	21
Pedagoško osebje na višješolskih in visokošolskih zavodih.....	21
Raziskovalno osebje.....	23
Zaposlovanje po usposabljanju v programu Mladi raziskovalci	26
Plače	27
Vodenje raziskovalnih programov, raziskovalnih projektov in mentorstvo.....	28
Financiranje raziskovalnih programov in raziskovalnih projektov	32
Položaj žensk v Evropi	37
Izobraževanje in karierni prehodi	38
Stekleni strop in akademske kariere	38
Trg dela in sektorji dejavnosti.....	38
Plače na področju RRD ter inovacij.....	38
Slovenija v evropskem kontekstu	38
Indeks <i>She Figures 2024</i>	39
Zaključek	42
Viri.....	43

SPREMNA BESEDA

dr. Mirjana Ule in dr. Milica Antić Gaber

Pričujoča publikacija predstavlja izjemno dragocen dokument za spremljanje in razumevanje neenakosti žensk in moških v znanosti ter prispevek k razvoju na dokazih temelječih politik na tem področju. Z analitično doslednostjo, metodološko preglednostjo in jasno predstavitvijo kompleksne situacije na področju znanosti lahko bistveno prispeva k strokovni razpravi ter k večji prepoznavnosti in obravnavi neenakosti spolov v znanosti.

Čeprav je znanost vsaj od razsvetljenstva dalje predstavljala eno glavnih gonil v emancipacijskih gibanjih človeštva, pa so vprašanja glede enakih možnosti in enakega položaja spolov v znanosti začele resneje zastavljati šele feministične epistemologinje v zadnjih desetletjih. Tudi strokovna javnost je dolgo časa razumela organiziranje znanstvenega dela kot neke vrste sam v sebi zaključen proces kognitivne emancipacije ljudi od različnih pristranskosti, predvsem neznanja, v katerem ne obstajajo elementi in odnosi »zunanje« družbe, kot so nacionalne, verske, rasne, spolne in druge neenakosti.

Feministične študije so prispevale tudi k ozaveščanju o posledicah izključevanja žensk in drugih marginaliziranih skupin v znanosti. Škoda je storjena že s tem, ker so osebe, ki so izključene iz znanosti zaradi svoje spolne, rasne, etnične ali socialne pripadnosti, prikrajšane za zadovoljstva in izzive, duhovna poplačila in opolnomočenja, ki bi jih sicer omogočala njihov študij znanosti in znanstveno raziskovanje. Poleg tega se izgublja tudi talenti in uvidi, ki bi jih imela vsa družba, če bi ti talenti sodelovali v znanosti in tehniki (Ule idr., 2013).

S prevpraševanjem o enakosti spolov v znanosti ne analiziramo samo ureditve znanstvenih in raziskovalnih dejavnosti, znanstvenih in akademskih ustanov. Opozoriti moramo tudi na številne slepe pege uveljavljenih pogledov na znanost. Med najbolj očitnimi je morda spregledovanje družbenega konteksta znanstvenega raziskovanja, poučevanja in aplikacij znanosti, na način, da nastaja vtis o raziskovalnem subjektu, ki se avtonomno, brez vnaprejšnjih predsodkov loteva predmeta svojega raziskovanja, pri čemer sledi le temu, kar mu narekuje raziskovalna problematika, ne pa kakšni drugi interesi.

$$\frac{\partial p}{\partial t} + \frac{\partial}{\partial x}(pu) = 0$$

$$\frac{\partial u}{\partial t} + u \frac{\partial u}{\partial x} = -\frac{1}{\rho} \frac{\partial p}{\partial x}$$

$$\frac{\partial}{\partial t} \left(\frac{p}{\rho} \right) + u \frac{\partial}{\partial x} \left(\frac{p}{\rho} \right)$$

Med slepe pege se uvršča tudi domneva, da vsak znanstveni pogled nujno vsebuje težnjo po znanstveni objektivnosti, to je ostro dihotomijo med subjektom in objektom raziskovanja, čustveno oddeljen odnos do predmeta raziskovanja, vrednotno nevtralnost, možnost nadzorovanja in upravljanja z objekti raziskovanja in sledenje temu, kako se dogajajo stvari same po sebi, brez našega vpliva nanje. Tako pojmovana znanstvena objektivnost naj bi že sama po sebi preprečevala pristranskost, ideološko vezanost ter partikularne (zunajznanstvene) interese znanstvenikov in znanstvenic.

Prešibko pa je zavedanje, da je znanstvena vednost družbeno umeščena, kar pomeni, da so informacije, ki so dosegljive ljudem, v družbi neenako porazdeljene in odvisne od razmerij moči posameznih družbenih skupin. Zato vsako kompleksno raziskovanje potrebuje skupnost raziskovalcev in raziskovalk, ki zmore zbrati relevantne informacije iz razpršenih virov znanja in jih deliti s širšo znanstveno skupnostjo. Dona Haraway med drugim ugotavlja, da je ključna praksa utemeljevanja znanja družbeno pozicioniranje raziskovalcev, ki implicira odgovornost za prakse, ki nam jih omogoča dosežena vednost (Haraway, 1999).

Družbeno umeščena vednost je dosegljiva le tedaj, ko skupnost raziskovalcev in raziskovalk podeli znanstveno avtoriteto posameznikom in posameznicam glede na njihove relevantne znanstvene prispevke in spoznavne kompetence ne glede na spol, status, etnično pripadnost ali druge osebne okoliščine. To med drugim pomeni, da bi morala biti raziskovalna skupnost odprta in vključujoča, ne pa tista, ki postavlja ovire na raznolikih kariernih poteh znanstvenic in znanstvenikov.

Pri obravnavi vprašanja enakosti spolov je treba nujno posebej poudariti izjemen pomen zbiranja relevantnih, primerljivih in po spolu razčlenjenih podatkov. Čeprav pogosto opažamo razlike in neenakosti med skupinami, za številne med njimi nimamo zadostne empirične podlage. Spolno razčlenjeni podatki se namreč še vedno zbirajo premalo pogosto, velikokrat nesistematično, brez jasne metodološke zasnove, njihove interpretacije, spremljanja in poglobljene analize. To predstavlja resno oviro pri oblikovanju javnih politik, tudi na področju znanosti.

A brez ustrezno strukturirane in analitično obdelane podatkovne podlage je prepoznavanje specifičnih oblik neenakosti oteženo, pogosto pa tudi onemogočeno. To pomeni, da ukrepi ne morejo temeljiti na dejstvih, temveč ostajajo zgolj na ravni domnev, pavšalnih ocen ali parcialnih izkušenj. Prav pomanjkanje zanesljivih podatkov pogosto vodi v to, da številne neenakosti ostanejo nevidne, zato se z njimi ne ukvarjamo in jih ne odpravljamo. S tem se reproducirajo strukture, ki bi jih prav na podlagi ustreznih analitičnih orodij lahko bistveno bolje razumeli ter nanje tudi učinkoviteje odgovorili.

Pomanjkanje podatkov in informacij vodi v to, da številne neenakosti ostanejo nevidne in zato tudi nerešene. Ta nevidnost ima resne družbene posledice, na kar opozarja tudi bell hooks, ko poudari, da biti zatiran pomeni tudi to, da ti je odvzeta možnost poimenovanja lastne realnosti (hooks, 1984). Kadar določene družbene skupine niso statistično zajete ali je njihov položaj neprimerno in neprimerljivo obravnavan, ostaja njihova izkušnja na robu družbene pozornosti. Podobno Kimberlé Crenshaw opozarja, da brez analitične leče, ki zajame presečišča spola, rase in drugih osi razlik, nekaterih skupin preprosto ne moremo videti (Crenshaw, 1989). To nakazuje, da podatki ne smejo biti razčlenjeni zgolj po spolu, temveč morajo upoštevati tudi druge razsežnosti družbene neenakosti.

Pri tem je pomembna tudi senzibilizacija strokovne in širše javnosti za pomen razmisleka o tem, katere podatke je sploh treba zbirati, na kakšen način ter za kakšen namen. Brez tega ni mogoče vzpostaviti smiselnega in sistematičnega procesa zbiranja, hranjenja in primerjalne analize podatkov. Osnovna predpostavka resnega razmisleka o oblikovanju potrebnih politik je zavedanje o nujnosti standardiziranih, primerljivih in po spolu

razčlenjenih podatkov, ki vključujejo vse relevantne skupine prebivalstva ter upoštevajo različne demografske, socialne, kulturne in druge dejavnike, ki vplivajo na položaj posameznikov in skupin.

V tem kontekstu ima dostopnost zbranih in analiziranih podatkov za odločevalke in odločevalce ter načrtovalke in načrtovalce politik izjemno pomembno vlogo. Le podatki, ki so jasno interpretirani, pregledno predstavljeni in strokovno ovrednoteni, so lahko zanesljiva osnova za sprejemanje premišljenih, ciljno usmerjenih in učinkovito zasnovanih ukrepov.

Pričujoča publikacija je neprecenljiva in nepogrešljiva za vsak resen in odgovoren premislek o prihodnjih korakih na področju enakosti žensk in moških v znanosti ter družbene pravičnosti na tem področju.

LITERATURA:

Crenshaw, Kimberlé. »Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, Feminist Theory and Antiracist Politics.« *University of Chicago Legal Forum* (1989): 139–167.

Haraway, Donna. *Opice, kiborgi in ženske. Reinvencija narave*. Ljubljana: Študentska založba, 1989.

hooks, bell. *Feminist Theory: From Margin to Center*. Boston: South End Press, 1984.

Ule, Mirjana, Šribar, Renata, Umek Venturini Andreja (ur.). *Ženske v znanosti, ženske za znanost. Znanstvene perspektive žensk v Sloveniji in dejavniki sprememb*. Ljubljana: Založba FDV in Komisija za ženske v znanosti pri Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport RS, 2013.

dr. Mirjana Ule

dr. Milica Antić Gaber

UVOD

Enakost spolov je eno od ključnih načel sodobne družbe in politike v Sloveniji. Področje ureja Zakon o enakih možnostih žensk in moških (Uradni list RS, št. 59/02, 61/07 – ZUNEO-A, 33/16 – ZVarD in 59/19), cilje in ukrepe na tem področju pa natančneje določa Resolucija o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških 2023–2030 (Uradni list RS, št. 105/23).

Slovenija se po različnih mednarodnih kazalnikih enakosti žensk in moških uvršča visoko – med državami članicami Evropske unije (v nadaljevanju: EU) je na 12. mestu po indeksu enakosti spolov¹ Evropskega inštituta za enakost spolov (European Institute for Gender Equality, EIGE), na globalni lestvici enakosti spolov² Svetovnega gospodarskega foruma pa je na 34. mestu (od 146 držav sveta).

Kljub temu so razlike med spoloma še vedno prisotne. Ženske so manj zastopane na položajih odločanja v gospodarstvu in politiki, pogosteje delajo za določen ali krajši delovni čas, prejemajo nižje plačilo ter se redkeje pojavljajo v poklicih prihodnosti, na primer s področja informacijske tehnologije in umetne inteligence.

Podobne neenakosti najdemo tudi na področju znanosti, čeprav je med doseženimi diplomami oziroma magisteriji in doseženimi doktorati znanosti delež žensk in moških uravnotežen. Pri nadaljnji karierni poti, pri zaposlovanju in napredovanju pa se število žensk postopoma zmanjšuje (postopno odtekanje oziroma pojav t. i. »puščajočih cevi«), razlike med spoloma se povečujejo. Posledica tega je značilen »škarjasti diagram«, pri katerem gre krivulja s številom moških navzgor in krivulja s številom žensk navzdol. Ta diagram ni značilen le za Slovenijo, temveč ga poznajo vse evropske države. Neenakost pri kariernem napredovanju pomeni, da intelektualni potencial družbe ni v celoti izkoriščen, vpliv žensk pri odločanju v znanosti pa ostaja omejen.

Slovenija se z vrsto ukrepov pridružuje evropskim prizadevanjem za izboljšanje položaja žensk v znanosti. Komisija za enake možnosti na področju znanosti, ustanovljena leta 2001 pri takratnem Ministrstvu za šolstvo, znanost in šport (ob ustanovitvi poimenovana Komisija za ženske v znanosti), ima pri tem ključno vlogo. Svetuje resornemu ministrstvu na področju spodbujanja enakih možnosti v znanosti, zlasti glede uravnotežene zastopanosti spolov pri pripravi pravnih aktov, svetuje pri imenovanjih delovnih teles in promocijskih dejavnostih, spremlja uravnoteženost spolov v strokovnih telesih, opozarja na diskriminatorne prakse pri ocenjevanju in financiranju raziskovalnih aktivnosti, spodbuja uravnoteženo podeljevanje nagrad ter organizira posvete o ovirah pri vključevanju žensk v raziskovanje. Poleg tega komisija sodeluje v evropskih mrežah, v katerih si države izmenjujejo izkušnje in dobre prakse, ter s tem prispeva k oblikovanju usklajenih politik enakosti spolov.

Slovenija je bila med prvimi državami v regiji, ki je že v devetdesetih letih odprla razpravo o položaju žensk v znanosti – takrat v okviru nacionalne komisije za UNESCO. Od prvih raziskav in konferenc do danes se je zanimanje za to temo še povečalo. Na ravni EU potekajo že tri desetletja prizadevanja za odpravo diskriminacije na vseh področjih dela in življenja, posebna pozornost pa je namenjena prav znanosti in inovacijam. Projekti, ki so bili izvedeni v okviru programov Obzorje 2020, na primer GENDER-NET, GENDERACTION, ATHENA, GERRIG ROLES in drugi, ter sodelovanje v stalnih delovnih skupinah Evropskega raziskovalnega prostora dodatno krepijo nacionalne aktivnosti.

¹ Gender Equality Index 2024.

² Global Gender Gap Report 2024.

Enakost spolov v znanosti ni le vprašanje pravičnosti, temveč tudi kakovosti in učinkovitosti raziskovanja. Z večjo vključenostjo žensk se poveča kadrovski potencial, razširi spekter idej, pristopov in pogledov, kar vodi do bolj celovitih raziskav in inovacij, ki so tesneje povezane z družbenimi potrebami. Ob mednarodnem dnevu žensk in deklet v znanosti, ki ga obeležujemo 11. februarja, se še posebej spomnimo, da brez polne udeležbe žensk znanost izgublja pomemben del svojega potenciala. Enako velja tudi ob dnevu žena, ko potekajo npr. Dnevi enakosti spolov na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani.

Publikacija, ki smo jo pripravili na Javni agenciji za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (v nadaljevanju: ARIS ali agencija), prinaša pregled aktualnih statističnih podatkov o položaju žensk v znanosti v Sloveniji ter v mednarodnem okolju. Namenjena je osvetlitvi napredka, hkrati pa tudi izzivov, ki še ostajajo, ter spodbudi k nadaljnjim prizadevanjem za enakovredno vključevanje obeh spolov v raziskovalno delo in odločanje.

Publikacija je zasnovana tako, da bralcu omogoča celovit vpogled v položaj žensk v znanosti v Sloveniji ter njihovo umeščenost v širši evropski kontekst. V prvem delu so predstavljeni podatki o šolanju in izobraževalnih poteh, od srednješolskega do terciarnega izobraževanja ter programa Mladi raziskovalci, ki pomembno vpliva na vstop žensk v raziskovalno kariero. Sledi pregled zaposlitvenih značilnosti in razlik, vključno z zastopanostjo žensk med pedagoškim in raziskovalnim osebjem, njihovo vlogo pri vodenju raziskovalnih programov in projektov, mentorstvu ter plačnimi razlikami. Nadalje publikacija obravnava evropske trende in primerjave, kjer so predstavljeni ključni kazalniki iz publikacije *She Figures 2024* ter položaj Slovenije v evropskem raziskovalnem prostoru.

Pri pripravi publikacije smo poleg podatkov iz podatkovnih baz ARIS in publikacije *She Figures 2024* v večji meri uporabili tudi statistične podatke, dostopne na spletnih straneh Statističnega urada Republike Slovenije (v nadaljevanju: SURS). Iskreno se zahvaljujemo gospe Andreji Kozmelj, vodji Oddelka za statistiko socialnih storitev na SURS in članici Komisije za enake možnosti na področju znanosti, za dragoceno pomoč, strokovna pojasnila ter nasvete pri interpretaciji uporabljenih statističnih podatkov. Za podporo pri pripravi publikacije se iskreno zahvaljujemo tudi dr. Kristini Žagar Soderžnik, predsednici Komisije za enake možnosti na področju znanosti, ter članici omenjene komisije, dr. Suzani Seaptefrati.

ŠOLANJE

V uvodnem delu publikacija obravnava zastopanost deklet in žensk v izobraževalnih programih, zlasti na področjih STEM, kjer se razlike med spoloma kažejo že v zgodnjih fazah izobraževanja. Prikazani so razvoj skozi čas in ključni trendi, ki vplivajo na nadaljnjo raziskovalno kariero.

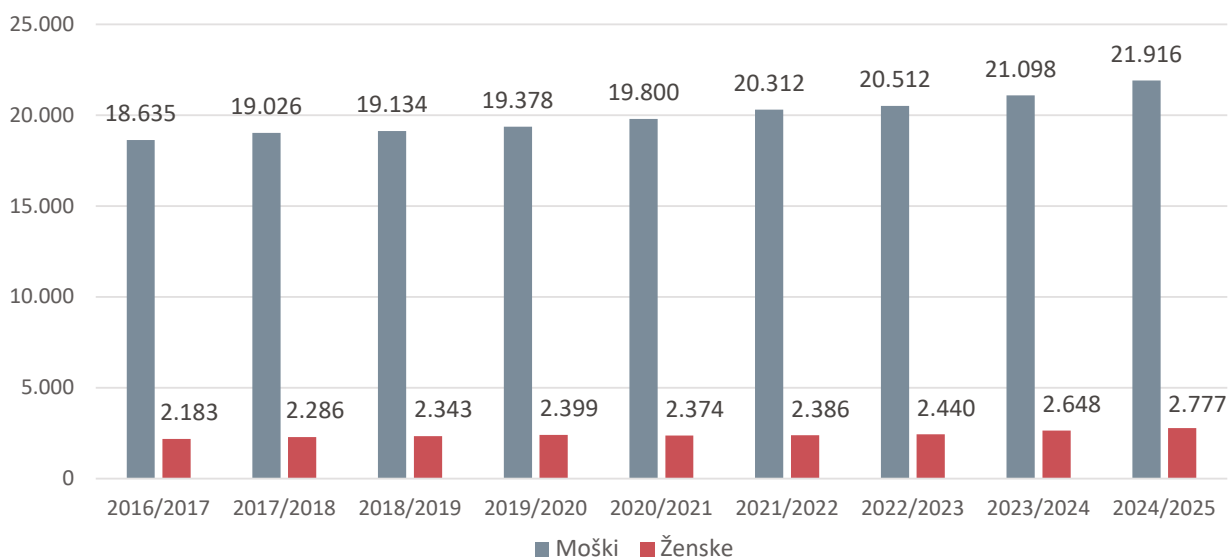
SREDNJEŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE

Podatki o številu dijakov in dijakinj, vključenih v izobraževalne programe STEM, so na voljo za zadnjih devet šolskih let; v tem času je število vseh otrok v programu STEM le nekoliko naraslo (za 19 %). Delež dijakinj je v tem času ostal na približno enaki ravni in je v šolskem letu 2024/2025 znašal 11 %. Največ, kar 84 % dijakinj, je bilo vključenih v programe na področju tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo, najmanj (7 %) pa na področju naravoslovje, matematika in statistika. V šolskem letu 2023/2024 je sicer te programe zaključilo 5497 dijakov in dijakinj, 10 % je bilo dijakinj.

STEM je kratica za znanost, tehnologijo, inženirstvo in matematiko ter obsega naslednja področja:

- naravoslovje, matematika in statistika,
- informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) ter
- tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo.

Število dijakov in dijakinj, vključenih v izobraževalne programe STEM, po šolskih letih v obdobju od 2016/2017 do 2024/2025

Vir: SURS.

Če pa pogledamo podatke o odraslih v srednješolskem izobraževanju, natančneje v programih STEM, je delež žensk precej večji, saj so v šolskem letu 2023/2024 predstavljale skoraj 30 % vseh odraslih, ki so se izobraževali na teh področjih. To nakazuje na dejstvo, da se ženske v odrasli dobi v večji meri odločajo za šolanje v programih STEM, kot je sicer zanimanje med mladostnicami. Le slabih 16 % pa je žensk v skupnem številu odraslih oseb, ki so dokončale srednješolsko izobraževanje v programih STEM, iz česar lahko sklepamo, da ženske med izobraževanjem le-tega zapustijo. V obeh kategorijah sicer prevladuje področje tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo.

Odrasle ženske v srednješolskih programih STEM, šolsko leto 2023/2024

30 % vseh vključenih v programe STEM predstavljajo ženske

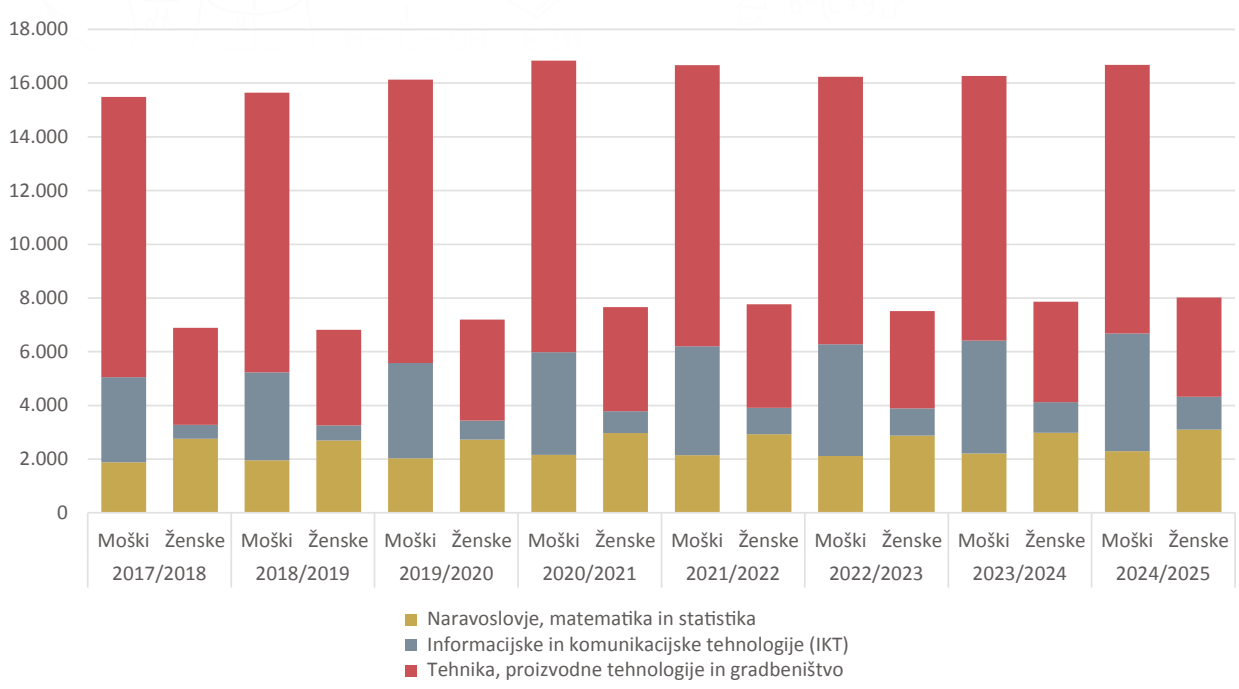
16 % vseh, ki so zaključili srednješolski program STEM, predstavljajo ženske

Vir: SURS.

TERCIARNO IZOBRAŽEVANJE

Po podatkih o terciarnem izobraževanju, ki so na voljo od študijskega leta 2007/2008 dalje, je bilo v celotnem obdobju študentk več kot študentov; v študijskem letu 2024/2025 so študentke predstavljale 58 % vseh v terciarnem izobraževanju.

Število študentov in študentk terciarnega izobraževanja po področjih STEM za študijska leta od 2017/2018 do 2024/2025

Vir: SURS.

Vpogled v podatke o terciarnem izobraževanju na področjih STEM pokaže drugačno sliko – v zadnjih osmih študijskih letih je bilo na področjih STEM število vseh študentk v vseh letih nižje od števila študentov. V študijskem letu 2024/2025 je bilo vseh študentk na področjih STEM dobrih 32 %.

Kljub nižjemu številu študentk v primerjavi s študenti na področjih STEM pa je na področju naravoslovje, matematika in statistika število študentk v vseh opazovanih letih presegalo število študentov. V študijskem letu 2024/2025 je bilo študentk s tega področja 57 %. V vseh opazovanih letih pa so se študentke najpogosteje odločale za študij tehnike, proizvodne tehnologije in gradbeništva. V študijskem letu 2024/2025 je bila porazdelitev študentk po področjih STEM: tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo 46 %, naravoslovje, matematika in statistika 39 %, najmanj, 15 % žensk, pa je študiralo na področju informacijske in komunikacijske tehnologije.

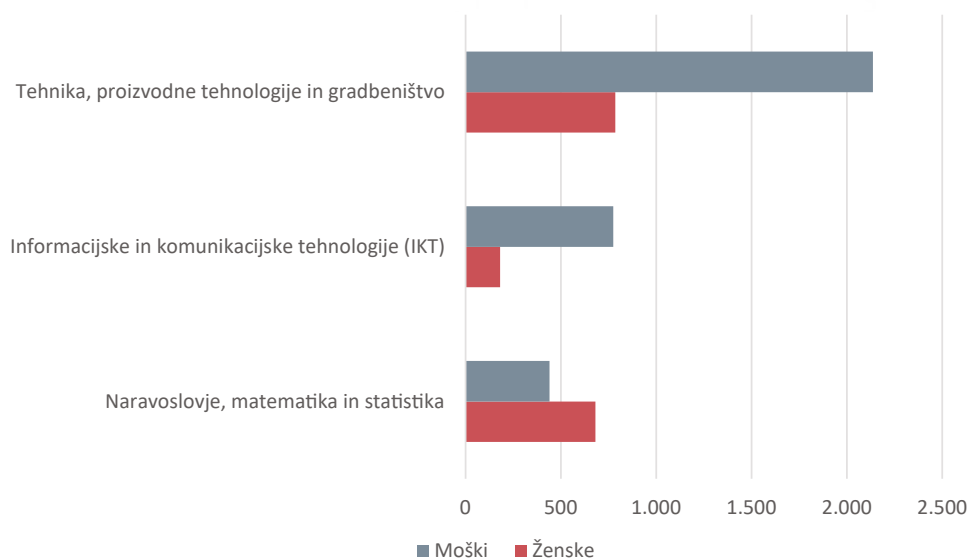
Delež študentk v terciarnem izobraževanju v programih STEM v študijskem letu 2024/2025

	Delež žensk v %
Višje strokovno	15,1
Visokošolsko strokovno (1. bolonjska stopnja)	19,4
Visokošolsko univerzitetno (1. bolonjska stopnja)	41,2
Magistrsko (2. bolonjska stopnja) – enovito magistrsko izobraževanje	70,0
Magistrsko (2. bolonjska stopnja) – po končani 1. bolonjski stopnji	38,8
Doktorsko (3. bolonjska stopnja)	42,1

Vir: SURS.

Glede na stopnjo izobraževanja je bil v študijskem letu 2024/2025 največji delež študentk med študenti enovitega magistrskega študija (70 %). Najmanjši delež študentk je bil med študenti višjega strokovnega izobraževanja (15 %). Na podlagi tega lahko sklepamo, da ženske, ki se odločijo za terciarno izobraževanje, izberejo višjo znotraj le-tega.

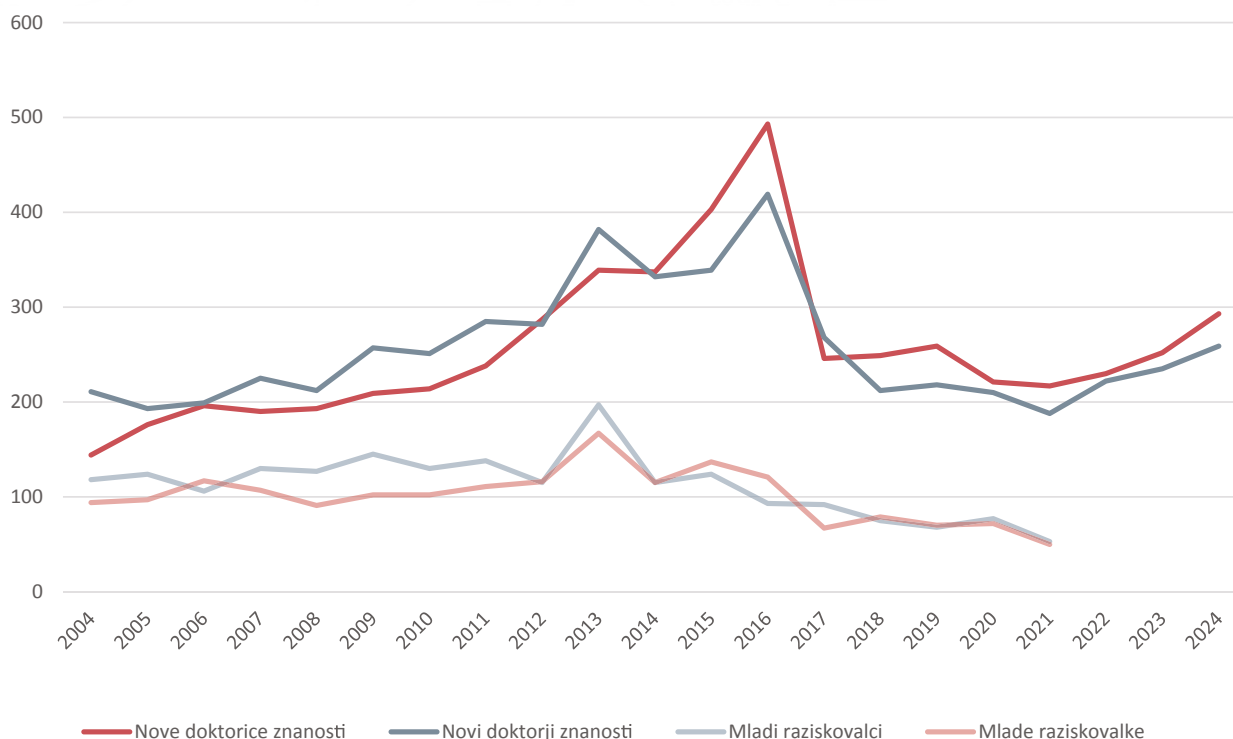
Število doseženih diplom po področjih STEM in po spolu v letu 2024

Vir: SURS.

Podatki o doseženih diplomah za leto 2024 kažejo, da je največji delež diplomantk³ med vsemi diplomanti na področju naravoslovje, matematika in statistika. To je tudi edino področje, na katerem ženske z 61 % vseh doseženih diplom presegajo moške. Sledi tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo s 27 % diplomantk med vsemi doseženimi diplomami, najmanjši delež žensk, 19 %, pa je med diplomantkami s področja informacijske in komunikacijske tehnologije.

Število novih doktorjev in doktoric znanosti ter število moških in žensk, ki so doktorat znanosti dosegli v programu Mladi raziskovalci v obdobju 2004–2024

Vir: SURS in ARIS.

V letu 2024 je delež žensk med vsemi, ki so pridobili naziv doktorja oz. doktorice znanosti, znašal 53 %. Ta delež se je v 20 letih povečal za 12 odstotnih točk. Število žensk z doseženim doktoratom znanosti se je v 20 letih povečalo za 103 %.

Pri primerjavi podatkov o vseh pridobljenih doktoratih znanosti ter doktoratih znanosti, pridobljenih v programu Mladi raziskovalci, lahko ugotovimo, da se število doseženih doktoratov znanosti giblje podobno, kot se giblje število novih mladih raziskovalcev in raziskovalk (v nadaljevanju: MR) s približno štiriletnim zamikom. V obdobju od 2007 do 2011 je bilo več moških z doseženim doktoratom znanosti, v zadnjih opazovanih letih pa

³ Pri podatkih, katerih vir je SURS, so med diplomanti oziroma diplomantkami upoštevani vsi, ki so v določenem koledarskem letu zaključili študij na kateremkoli javno veljavnem višješolskem ali visokošolskem programu na slovenskih višjih strokovnih šolah ali visokošolskih zavodih. Sem so všteti tako diplomanti in diplomantke, ki so (do leta 2016) zaključili programe po stari zakonodaji, kot vsi, ki so študirali po bolonjskih programih.

se je število uravnotežilo glede na spol. S podatki po letu 2021 ne razpolagamo, ker se je z novim Zakonom o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (Uradni list RS, št. 186/21, 40/23, 102/24 in 40/25) (v nadaljevanju: ZZrID) spremenilo financiranje in spremljanje MR.

Doktorice znanosti v letu 2020

Povprečna starost ob doktoriranju: **37 let**

Povprečno trajanje doktorskega študija: **5,4 leta**

Vir: SURS.

V letu 2020 so bile ženske, ki so pridobile naziv doktorice znanosti, v povprečju malenkost starejše (37 let) od moških kolegov (36,7 leta), prav tako so nekaj mesecev več (5,4 leta) potrebovale za dokončanje doktorskega študija (moški so potrebovali 5,1 leta). V programu MR je daljše obdobje študija pri ženskah posledica ugodne zakonodaje, ki omogoča tudi koriščenje porodniške odsotnosti oziroma starševskega dopusta ali odsotnosti zaradi daljše (dokumentirane) bolezenske odsotnosti oziroma odsotnosti zaradi služenja vojaškega roka. V primerjavi z letom 2009 so se ti kazalniki nekoliko spremenili, saj so bile ženske v povprečju v tistem letu mlajše od moških, ki so doktorirali (ženske 34,85 leta in moški 34,90 leta), prav tako so potrebovale manj časa za dokončanje doktorskega študija (ženske 4,5 leta in moški 4,7 leta).

V letu 2020 je bilo v Sloveniji 11.319 doktorjev in doktoric znanosti, med njimi 47 % (5.260) žensk. Največji delež doktoric znanosti je bil v humanističnih vedah (61 %), sledile so medicinske vede (57 %) ter družbene vede (54 %). Daleč najmanjši delež žensk je bil med doktorji znanosti v tehniških vedah (22 %).

Število doktorjev in doktoric znanosti po starostnih skupinah v letu 2020

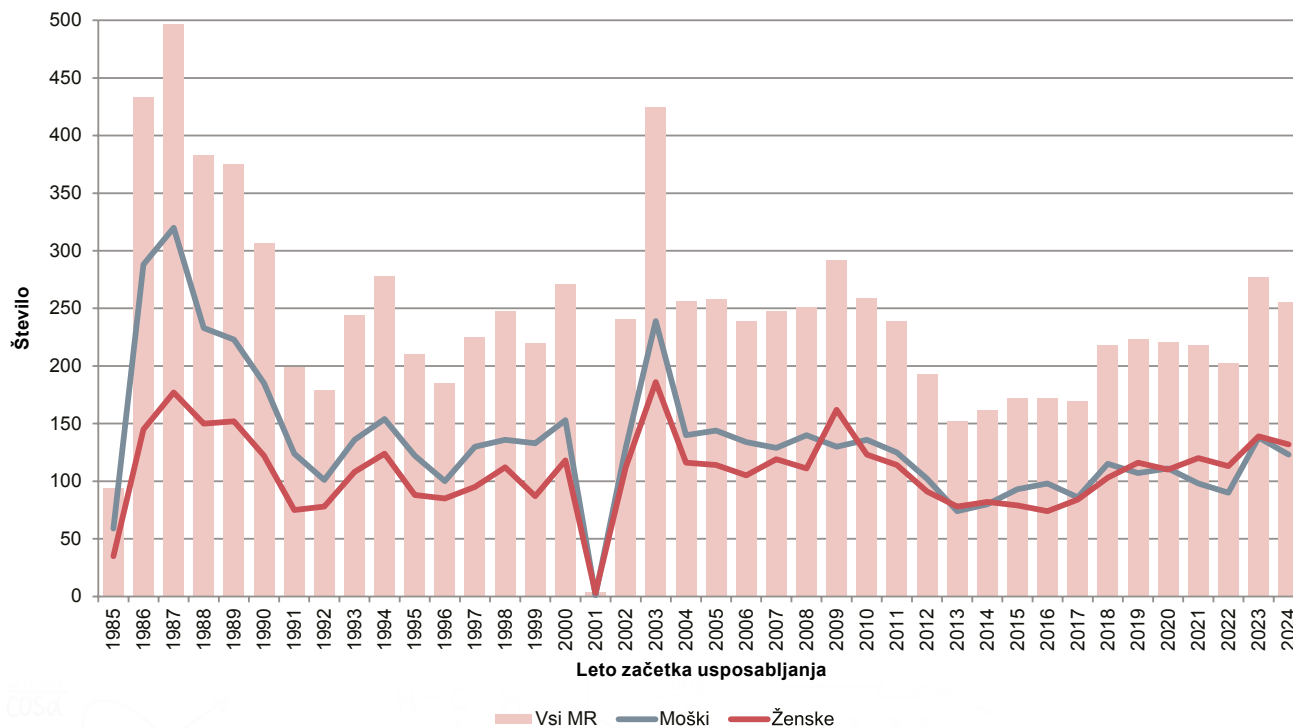
	Moški	Ženske	Delež žensk v %
Manj kot 35 let	634	526	45,3
35–44 let	2.076	2.079	50,0
45–54 let	1.665	1.540	48,1
55–64 let	1.256	885	41,4
65–69 let	429	231	35,0

Vir: SURS.

Primerjava doktorjev in doktoric znanosti po starostnih skupinah nam pokaže, da je največji delež žensk v starostni skupini 35–44 let (50 %), nato pa delež žensk s starostjo upada; v zadnji starostni skupini (65–69 let) je žensk samo še 35 %.

PROGRAM MLADI RAZISKOVALCI (MR)

Število oseb v programu MR po spolu in letu začetka usposabljanja⁴

Vir: ARIS.

K povečanemu številu žensk z doseženim doktoratom znanosti prispeva tudi program MR, v katerem so ženske v zadnjih letih celo presegle število moških. Med doseženimi doktorati znanosti torej Slovenija že nekaj časa dosega spolno uravnoteženost.

V obdobju od 2005 do 2021 je v povprečju po usposabljanju doktoriralo največ MR na področjih naravoslovja in tehnike, sledijo medicina in humanistika, biotehnika ter družboslovje. Po spolu je največ doseženih doktoratov pri moških na področju tehnike, pri ženskah pa v naravoslovju.

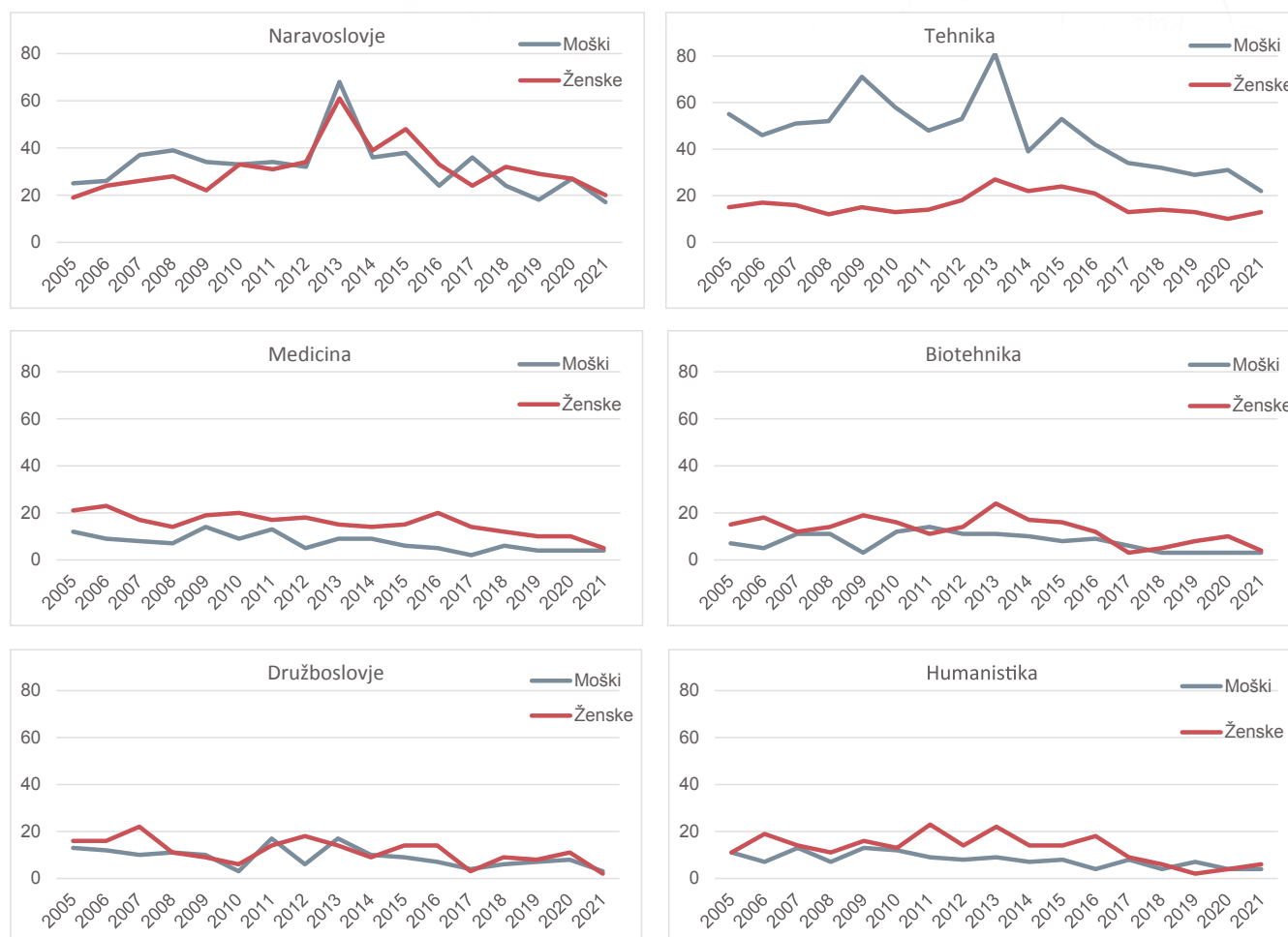
⁴ Pričetek financiranja MR v letu 2001 je bil prestavljen na začetek leta 2002. Enako je bilo v letu 2002. V letu 2003 pa sta se začeli financirati dve generaciji MR.

Deleži doseženih doktoratov znanosti po usposabljanju za MR po spolu in raziskovalni vedi (po klasifikaciji ARRS/ARIS⁵)

Veda	Moški v %	Ženske v %	Skupaj v %
Naravoslovje	28,7	30,8	29,7
Tehnika	41,7	16,1	29,6
Medicina	6,6	15,3	10,7
Biotehnika	6,8	12,7	9,6
Družboslovje	8,0	11,4	9,6
Humanistika	7,1	12,6	9,7

Vir: ARIS.

Število moških in žensk v programu MR po raziskovalnih vedah

Vir: ARIS.

⁵ Raziskovalne vede v skladu s klasifikacijo ARRS <https://www.aris-rs.si/sl/gradivo/sifranti/sif-vpp.asp>.

V naravoslovju je do leta 2011 doktoriralo več moških, v zadnjih letih opazovanega obdobja pa več žensk. S področja tehnike je do leta 2013 doktoriralo dvakrat več moških kot žensk. V zadnjih letih je razlika manjša, izjema je le leto 2020. V medicini je v opazovanem obdobju doktoriralo več žensk kot moških. V biotehnikii, družboslovju in humanistiki ni enotnega pravila glede presežka; v povprečju je doktoriralo več žensk kot moških, vendar so razlike majhne.

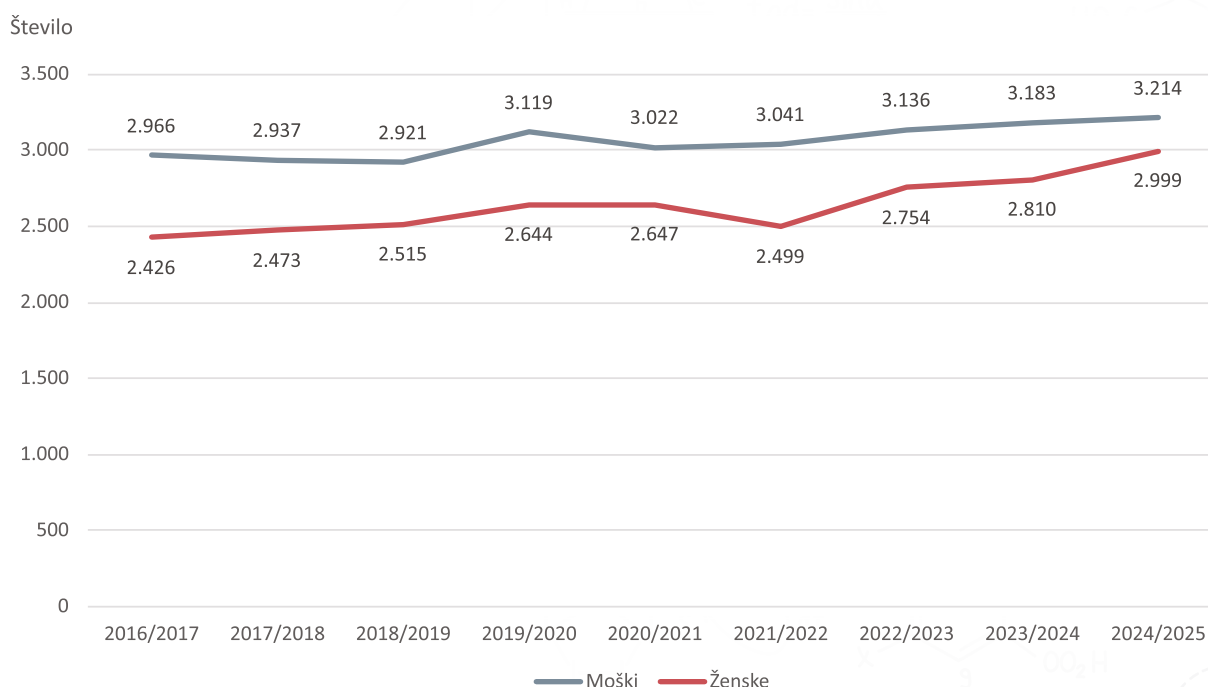

ZAPOSILITEV

V tem delu je predstavljen položaj žensk na trgu dela v raziskovalnem prostoru. Posebej so analizirani podatki o pedagoškem in raziskovalnem osebju, zaposlovanju mladih raziskovalk ter plačnih razlikah.

PEDAGOŠKO OSEBJE NA VIŠJEŠOLSKIH IN VISOKOŠOLSKIH ZAVODIH

Pedagoško osebje⁶ na visokošolskih in višješolskih zavodih po spolu po študijskih letih od 2016/2017 do 2024/2025

Vir: SURS.

⁶ Pedagoško osebje so vsi, ki opravljajo vzgojno-izobraževalno delo v javnih ali zasebnih vzgojno-izobraževalnih zavodih. Definiirajo jih pogoji, ki jih morajo izpolnjevati za zasedbo delovnega mesta v skladu z Zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 – ZZNŠPP, 141/22, 158/22 – ZDoh 2AA, 71/23, 22/25 – ZZZRO-1 in 48/25).

Pedagoško osebje v visokošolskih zavodih po funkcijah v študijskem letu 2024/2025

	Skupaj moški in ženske	Ženske	Delež žensk v %
Visokošolski učitelji ⁷	3.361	1.532	45,6
Visokošolski sodelavci ⁸	2.075	1.083	52,2
Znanstveni delavci ⁹	414	162	39,1

Vir: SURS.

Visokošolski učitelji in visokošolske učiteljice v študijskem letu 2024/2025

	Skupaj moški in ženske	Ženske	Delež žensk v %
Redni profesorji	1.257	475	37,8
Izredni profesorji	738	320	43,4
Docenti	967	458	47,4
Višji predavatelji	80	43	53,8
Predavatelji	110	80	72,7
Lektorji	209	156	74,6

Vir: SURS.

V študijskem letu 2024/2025 so ženske predstavljale le dobro tretjino pedagoškega osebja na visokošolskih zavodih. V zadnjih devetih letih se ta delež ni bistveno povečal. Problematično je tudi dejstvo, da se z višino akademskega naziva znižuje tudi delež žensk. Med predavatelji in lektorji je več kot 70 % žensk, med rednimi profesorji pa komaj 38 %. Podobno razmerje kot med rednimi profesorji je tudi med znanstvenimi delavci (znanstveni svetniki, višji znanstveni sodelavci, znanstveni sodelavci). Med visokošolskimi sodelavci (asistenti in drugi pomočniki pri pedagoškem procesu) pa je žensk približno polovica.

⁷ V skladu z Zakonom o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 56/25; v nadaljevanju: ZViS-1) so visokošolski učitelji docent oziroma docentka, izredni profesor oziroma izredna profesorica, redni profesor oziroma redna profesorica ter lektor oziroma lektorica. Visokošolski učitelji v visokošolskih strokovnih programih so tudi predavatelji oziroma predavateljice in višji predavatelji oziroma višje predavateljice. Visokošolski učitelji so nosilci izobraževalnega, umetniškega in raziskovalnega programa. Pri svojem delu sledijo in prispevajo k razvoju znanosti, umetnosti in stroke na področju, za katero so izvoljeni, samostojno razvijajo določeno področje znanosti, umetnosti oziroma stroke ter skrbijo za prenos tega znanja.

⁸ V skladu z ZViS-1 so visokošolski sodelavci asistent, bibliotekar oziroma bibliotekarka, strokovni svetnik oziroma strokovna svetnica, višji strokovni sodelavec oziroma višja strokovna sodelavka, strokovni sodelavec in učitelj veččin oziroma učiteljica veččin. Visokošolski sodelavci sodelujejo pri izvajanju izobraževalnega, znanstvenoraziskovalnega in umetniškega dela.

⁹ V skladu z ZViS-1 so znanstveni delavci znanstveni sodelavec oziroma znanstvena sodelavka, višji znanstveni sodelavec oziroma znanstvena sodelavka in znanstveni svetnik oziroma znanstvena svetnica. Znanstveni delavci izvajajo znanstvenoraziskovalni program.

RAZISKOVALNO OSEBJE

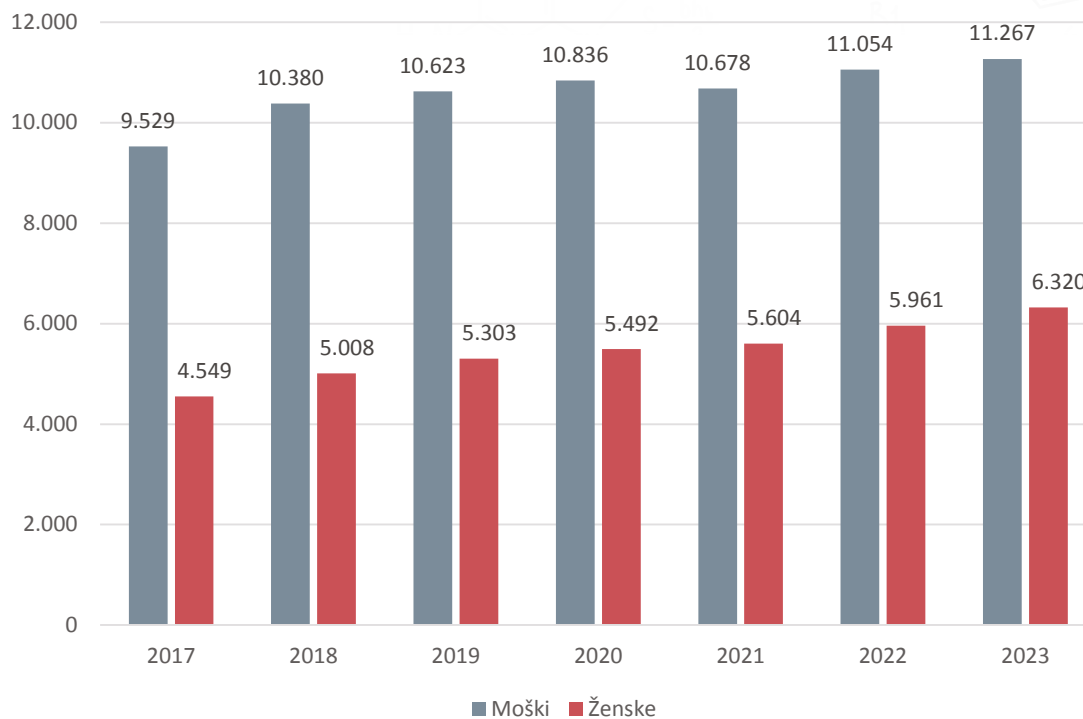
V letu 2023 je bilo v Sloveniji v raziskovalno-razvojni dejavnosti (v nadaljevanju: RRD) zaposlenih skoraj 26.000 oseb, skoraj 4.000 več kot v letu 2017. Enako kot število vseh zaposlenih v RRD se povečuje tudi število žensk – v letu 2023 jih je bilo 9.589. Največji delež v RRD zaposlenih žensk je imel doseženo izobrazbo 2. stopnje (bolonjski magisterij ali prejšnja univerzitetna izobrazba) – takih je bilo 41 % zaposlenih žensk. 32 % vseh v RRD zaposlenih žensk je bilo doktoric znanosti.

Število in delež žensk, zaposlenih v RRD, po stopnji izobrazbe v letu 2023

	Število	Delež v %
Doktorat znanosti	3.063	31,9
Magisterij znanosti (prejšnji)	564	5,9
2. stopnja visokošolskega programa	3.902	40,7
1. stopnja visokošolskega programa	983	10,3
Višješolska, višja strokovna ipd.	303	3,2
Srednješolska ali manj	775	8,1

Vir: SURS.

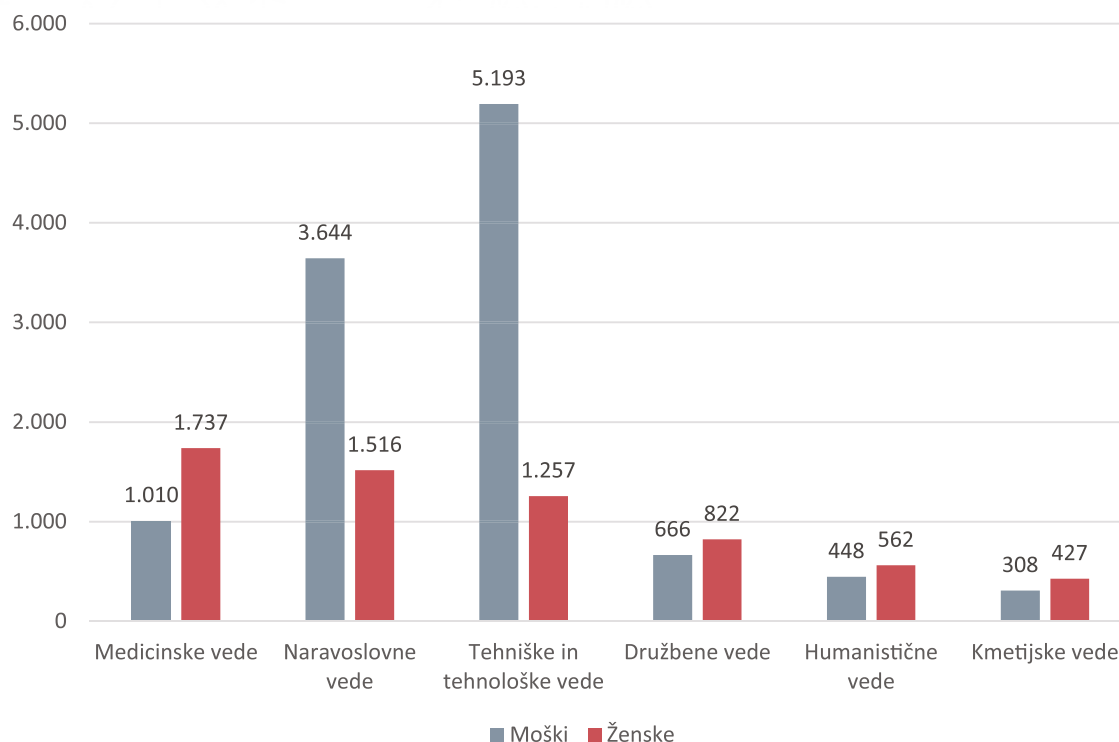
Število zaposlenih raziskovalcev in raziskovalk v obdobju 2017–2023

Vir: SURS.

Med vsemi v letu 2023 zaposlenimi ženskami v RRD je bilo 66 % raziskovalk (delež raziskovalcev med vsemi zaposlenimi moškimi v RRD je bil višji – 69 %). Čeprav se število raziskovalk skozi leta počasi povečuje, delež raziskovalk med vsemi raziskovalci ostaja podoben. V letu 2023 so ženske predstavljale 37 % raziskovalnega osebja.

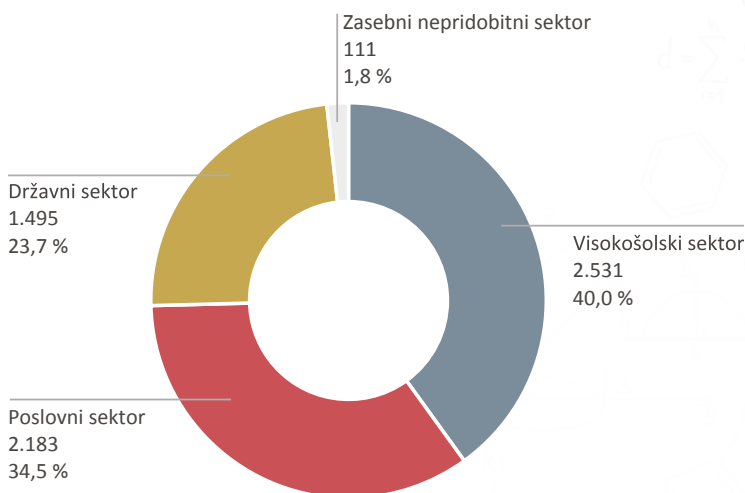
Primerjava števila raziskovalcev in raziskovalk po vedah FORD¹⁰ v letu 2023

Vir: SURS.

Največ raziskovalk, skoraj 28 %, je bilo v letu 2023 zaposlenih v medicinskih vedah, sledile so raziskovalke v naravoslovnih vedah (24 %) ter tehniških in tehnoloških vedah (20 %).

¹⁰ Področja raziskav in razvoja (FORD): <https://www.aris-rs.si/sl/agencija/us/inc/2018/Prirocnik-Frascati-2015.pdf>.

Zaposlitev raziskovalk po sektorju dejavnosti¹¹ v letu 2023

Vir: SURS.

Po sektorjih dejavnosti je bilo v letu 2023 največ raziskovalk zaposlenih v visokošolskem sektorju (40 %), sledila sta poslovni sektor (35 %) in državni sektor (24 %). Kljub vsemu so največje razlike med spoloma ravno v tehniških in tehnoloških vedah, sledijo naravoslovne vede.

¹¹ Sektor dejavnosti pomeni razvrstitev znanstvenoraziskovalnih in raziskovalno-razvojnih enot glede na osnovno dejavnost, cilj, ekonomski in pravni status ter vir financiranja.

Poslovni sektor obsega vse gospodarske družbe in zasebna podjetja (kapitalske družbe ali združenja) ne glede na to, ali delijo dobiček ali ne. Med temi podjetji so lahko firme, katerim je RRD glavna dejavnost (komercialni inštituti in laboratoriji). V poslovni sektor so vključena tudi javna podjetja, ki se v osnovi ukvarjajo s prodajo iste vrste blaga in storitev kot zasebne gospodarske družbe, vendar so zaradi politike cen njihove cene lahko nižje, kot je polna cena proizvodnje. Poslovni sektor sestavljajo tudi zasebni nepridobitni inštituti, ki so tržno usmerjeni proizvajalci blaga in storitev. V poslovni sektor ne spadajo zasebna podjetja, ki ponujajo storitve visokega izobraževanja, in zasebni nepridobitni inštituti, ki jih nadzoruje in financira država (državni proračun).

Državni sektor zajema nefinančne družbe pod javnim nadzorom, druge enote centralne ravni države, druge enote lokalne ravni države in neposredne uporabnike državnega proračuna (npr. SAZU). To so inštituti, centralne bolnišnice, muzeji, osrednje knjižnice in drugi, ki poleg osnovne dejavnosti, ki ni RRD, opravljajo tudi znanstvenoraziskovalno in raziskovalno-razvojno delo.

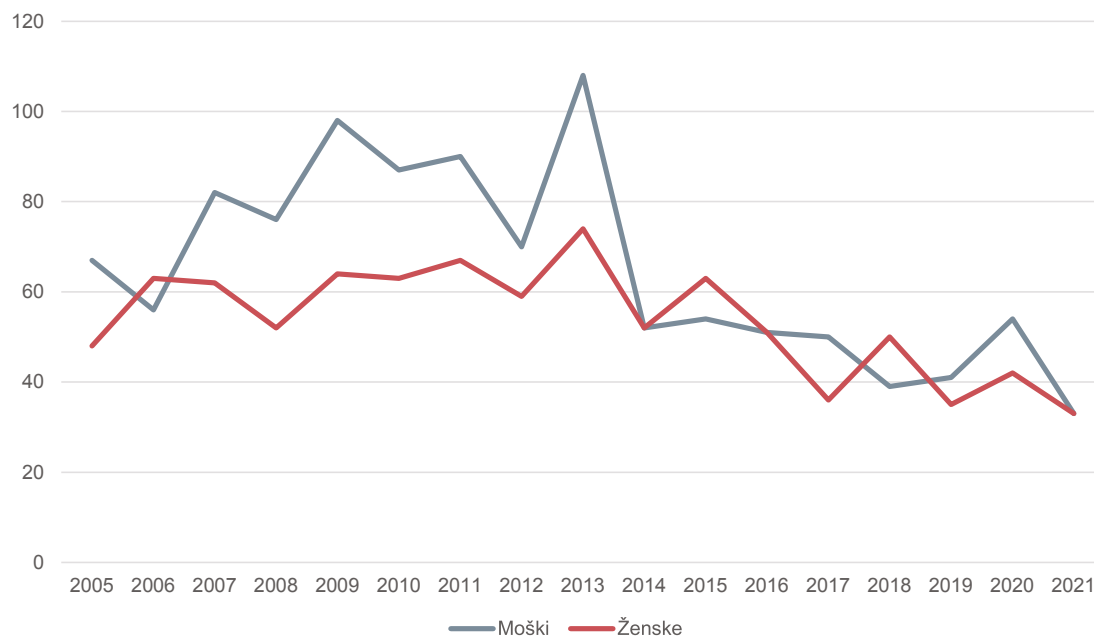
Visokošolski sektor vključuje vse univerze (tj. javne visokošolske zavode) in druge institucije, v katerih se izvaja izobraževanje po srednji šoli, ne glede na vir sredstev za njihovo delovanje ali njihov pravni status. V ta sektor se uvrščajo vsi raziskovalni inštituti, eksperimentalne enote in univerzitetne klinike, ki delujejo pod neposrednim nadzorom javnih visokošolskih zavodov oziroma jih le-te upravljajo ali pa so z njimi povezane.

Zasebni nepridobitni sektor vključuje zasebne in delno javne organizacije, ki oskrbujejo zasebnike in gospodinjstva. Financira jih ustanovitelj v obliki daril v naravi, del finančnih sredstev pa prispevajo gospodarske družbe in država. Iz tega sektorja so izzete zasebne nepridobitne institucije, ki večinoma zagotavljajo storitve gospodarskim družbam, primarno služijo vladi, jih v celoti ali večinoma financira in nadzoruje vlada ter zagotavljajo storitve na področju visokega šolstva ali pa jih nadzorujejo raziskovalni inštituti v okviru javnih visokošolskih zavodov.

ZAPOSLOVANJE PO USPOSABLJANJU V PROGRAMU MLADI RAZISKOVALCI

V isti raziskovalni organizaciji, kjer so se usposabljali kot MR, je bilo v obdobju 2005–2021 prvo leto po pridobitvi doktorata zaposlenih v povprečju skoraj 56 % raziskovalk in raziskovalcev (53 % žensk in 58 % moških).

Število zaposlitev v organizaciji usposabljanja po programu MR prvo leto po pridobitvi doktorata

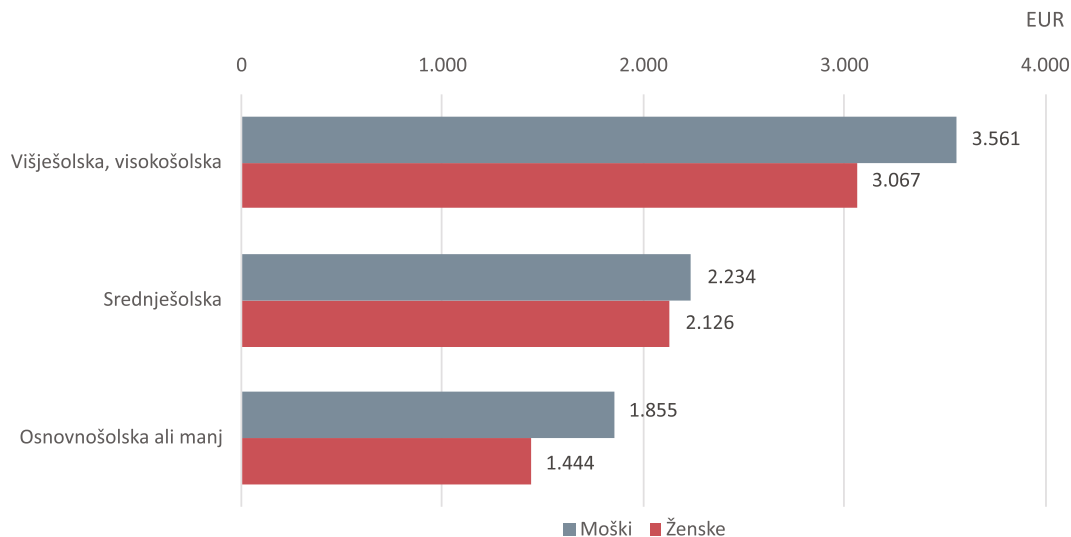
Vir: ARIS.

V petem letu po doktoratu je bilo še slabih 44 % raziskovalk in raziskovalcev zaposlenih v isti raziskovalni organizaciji (moških 46 %, žensk 42 %).

PLAČE

Primerjali smo tudi povprečne bruto plače v znanstvenoraziskovalni in razvojni dejavnosti po spolu in stopnji izobrazbe.

Višina povprečne bruto plače v dejavnosti znanstvenoraziskovalna in razvojna dejavnost po stopnji izobrazbe v oktobru 2024

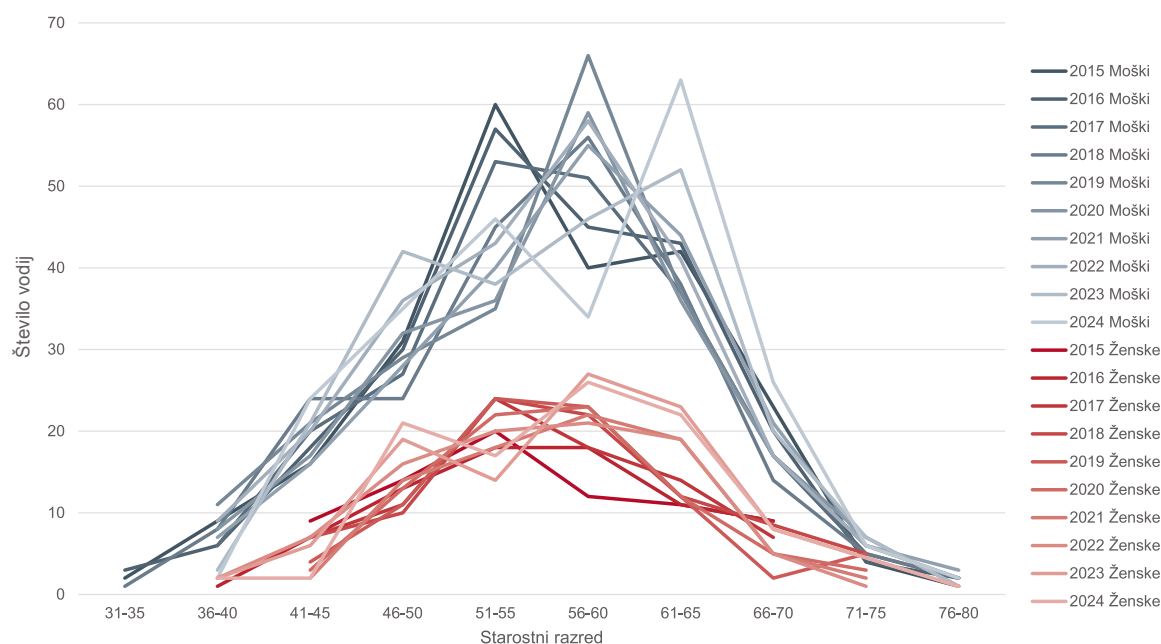

Vir: SURS.

V oktobru 2024 je bila povprečna bruto plača žensk v Sloveniji v dejavnosti znanstvenoraziskovalna in razvojna dejavnost za dobrih 11 % nižja kot plača moških. Med terciarno izobraženimi je bila ta razlika največja (16 %), najmanjša pa je bila pri plačah zaposlenih s srednješolsko izobrazbo (5 %).

VODENJE RAZISKOVALNIH PROGRAMOV, RAZISKOVALNIH PROJEKTOV IN MENTORSTVO¹²

Vodje raziskovalnih programov v obdobju od leta 2015 do 2024 po spolu in starostnem razredu

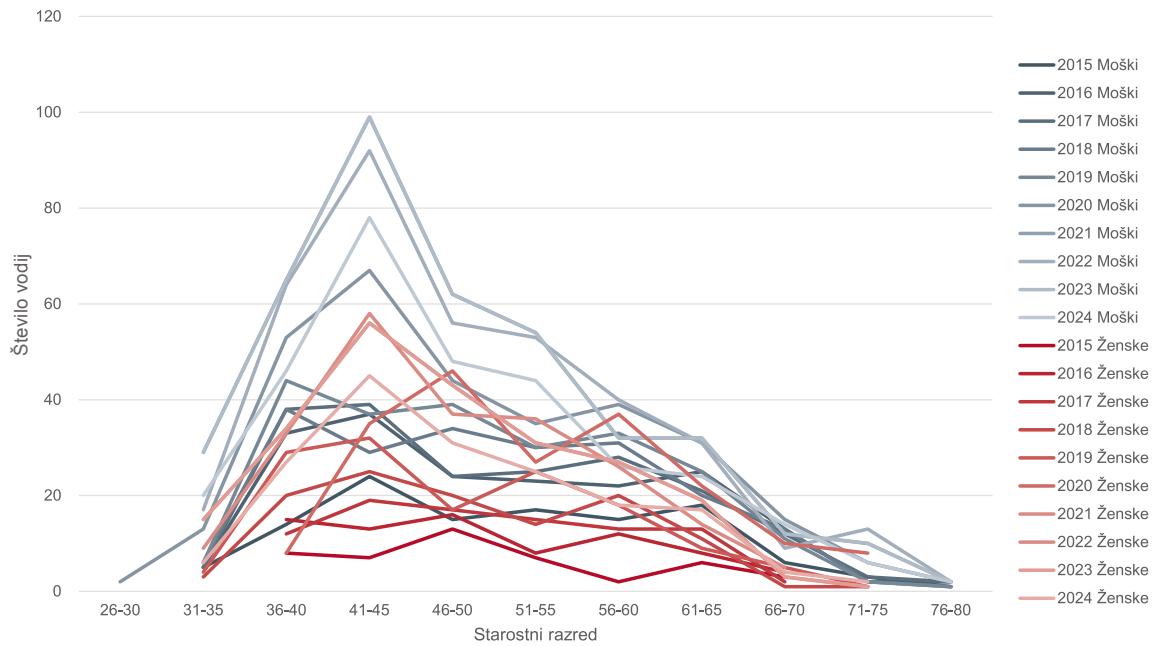
Vir: ARIS.

Delež žensk, ki vodijo aktivnosti, je izrazito neuravnoteženo porazdeljen pri aktivnostih, ki predstavljajo dolgoročno stabilno financiranje. Od aktivnosti, ki jih financira ARIS, so taka aktivnost raziskovalni programi. Na zgornjem grafikonu so po spolu za vsako leto posebej, od leta 2015 do leta 2024, predstavljene starosti vodij raziskovalnega programa ob koncu opazovanega leta. Za vsa opazovana leta je opazna izrazita spolna neenakost. Moških je v vseh starostnih skupinah več kot žensk, prav tako moški prej postanejo vodje raziskovalnih programov ter programe vodijo dlje časa. Število moških vodij je v celotnem opazovanem obdobju še enkrat več kot žensk.

Kot je razvidno iz zgornjega grafikona, raziskovalci in raziskovalke na začetku svoje karijerne poti le redko vodijo raziskovalni program. Petnajst let po doseženem doktoratu je bilo namreč v obdobju 2005–2017 le 37 moških in deset žensk, ki so prevzele vodenje raziskovalnega programa. V tem obdobju je bilo vse skupaj 4350 vodij raziskovalnih programov, od tega je bilo žensk 23 %.

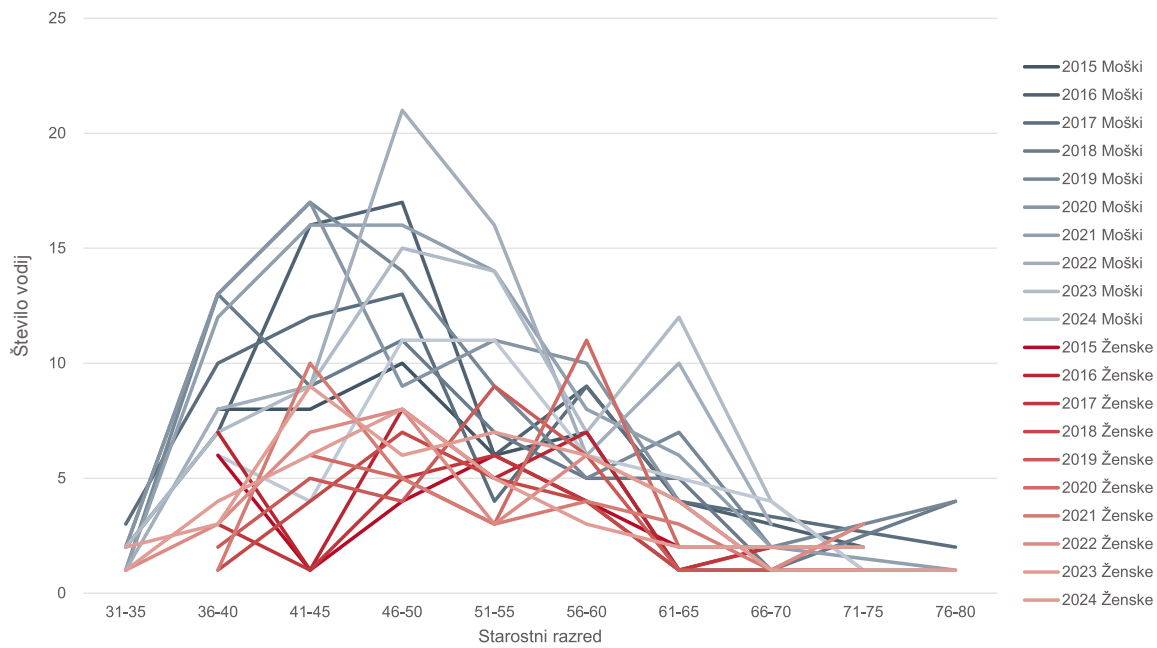
¹² V analizo nismo vključili projektov Ciljnega raziskovalnega programa, ker v veljavnih predpisih in javnih razpisih do pred dobrimi desetimi leti dosežen doktorat ni bil pogoj za vodenje projekta. Prav tako pri raziskovalni opremi za pooblaščen osebno za raziskovalno opremo ni pogoj dosežen doktorat, zato te aktivnosti nismo vključili v našo analizo.

Vodje temeljnih raziskovalnih projektov po starostnih razredih in spolu

Vir: ARIS.

Vodje aplikativnih raziskovalnih projektov po starostnih razredih in spolu

Vir: ARIS.

Pri temeljnih in aplikativnih projektih, ki so se financirali v letu 2015 ali pozneje, je bila uvedena kategorija »Raziskovalci na začetku kariere«. Določeno je bilo, da mora biti med izbranimi projekti vsaj 20 % takšnih, katerih nosilci so mlajši raziskovalci ali raziskovalke (največ deset aktivnih let po zagovoru doktorata).

Pri temeljnih raziskovalnih projektih in aplikativnih raziskovalnih projektih je sicer še vedno vidna spolna neenakost po starostnih razredih po letih, čeprav ni tako izrazita kot pri raziskovalnih programih. Za vse starostne razrede velja, da je v opazovanem obdobju v povprečju več moških vodij kot žensk.

Vodje temeljnih in aplikativnih projektov po spolu po doseženem doktoratu znanosti v letih 2005–2021

Moški	Število let	Število vodij	Delež v %
	0–5	87	25,7
	6–10	192	56,8
	11–15	59	17,5
Ženske	Število let	Število vodij	Delež v %
	0–5	55	25,5
	6–10	109	50,5
	11–15	52	24,1

Vir: ARIS.

Koliko pa je vodij temeljnih in aplikativnih projektov takoj po doseženem doktoratu znanosti oz. kdaj v povprečju postanejo vodje? Pogledali smo podatke o vodjih temeljnih in aplikativnih projektov, ki so dosegli doktorat znanosti v obdobju od leta 2005 do 2021. Tu je relativno ravnotežje med moškimi in ženskami nekoliko bolj usklajeno, saj tako moški kot ženske v 26 % primerov postanejo vodje že v prvih petih letih po doseženem doktoratu, nekoliko večji pa je delež moških, ki postanejo vodje projektov 6–10 let po doseženem doktoratu. Kljub vsemu pa med vodjami v 15 letih najdemo precej več moških (338) kot žensk (216).

Posebnost so podoktorski projekti, ki so namenjeni mlajšim raziskovalcem in raziskovalkam – za pridobitev podoktorskega projekta je bil v opazovanem obdobju pogoj, da je nosilec ali nosilka (vodja) mlajši oziroma mlajša od 35 let in da od zagovora doktorata niso potekla več kot tri aktivna leta. Podatki za obdobje 2005–2021 kažejo, da so vsi moški, ki so pridobili podoktorske projekte, le-te pridobili do pet let po doseženem doktoratu. Med ženskami so bile tri take, ki so podoktorski projekt pridobile 6–10 let po doseženem doktoratu, je pa bilo vse skupaj več žensk (247, v primerjavi z 223 moškimi).

V letu 2011 je Komisija za ženske v znanosti izvedla anketo Razlike v delovnih pogojih v znanosti v Sloveniji, ki so jo nadgradili z anketo v letu 2025, vendar končni rezultati še niso na voljo, preliminarni podatki pa so bili predstavljeni na okrogli mizi Dnevi enakosti spolov na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, Enakost spolov v znanosti »Profesionalne kariera znanstvenic_kov«, ki je potekala 26. marca 2025.

Rezultati ankete iz leta 2011 so pokazali podobno sliko, kot jo kažejo podatki ARIS: ženske pozneje po zaključenem doktoratu pridobijo vodenje nacionalnega raziskovalnega projekta. V obdobju do pet let po doseženem doktoratu je prejelo vodenje projekta 23 % žensk in 30 % moških. Malo manjša razlika je v obdobju od 6 do 10 let po doseženem doktoratu: vodenje projekta je pridobilo 11 % žensk in dobrih 14 % moških. Velika razlika je med tistimi, ki nikoli niso bili v vlogi vodje projekta, in sicer je med njimi skoraj 46 % žensk (256 od 561 odgovorov) in dobrih 34 % moških (139 od 404 odgovorov). V anketi iz leta 2025 je, po preliminarnih podatkih, slabih 35 % moških odgovorilo, da so dobili projekt v vodenje v prvih petih letih po doseženem doktoratu, enak delež

pa velja tudi za ženske. V obdobju od 5 do 10 let po doseženem doktoratu je razlika večja: v vodenje je pridobilo projekt slabih 16 % žensk in skoraj 21 % moških. Velika je razlika med odgovori, da nikoli niso pridobili vodenja projekta, takih je dobrih 21 % moških (36 od 168 odgovorov na to vprašanje) in dobrih 29 % žensk (99 od 341 prejetih odgovorov).

Rezultati prej omenjene ankete iz leta 2011 so še pokazali, da ženske pozneje po zaključenem doktoratu dobijo mentorstvo mlademu raziskovalcu oz. raziskovalki. Največji del anketiranih žensk je mentorstvo pridobilo 6–10 let po zaključenem doktoratu (13 %), kar 48 % pa jih je odgovorilo, da mentorstva niso nikoli dobile (med moškimi je bilo takih 41 %). Prvih deset let po doseženem doktoratu je mentorstvo pridobilo 35 % moških (če seštejemo kategoriji do 5 in 6–10 let; pri ženskah je ta delež 23 %).

Predstavljeni preliminarni rezultati ankete iz leta 2025 se ne razlikujejo bistveno od rezultatov ankete iz leta 2011. Anketa iz 2025 (na to vprašanje je odgovorilo 167 moških in 337 žensk) je pokazala, da je po 13 % žensk z doseženim doktoratom znanosti dobilo prvo mentorstvo do pet let po doktoratu in med 6–10 let po doktoratu. Pri moških je ta odstotek višji, in sicer v obeh obdobjih skoraj 17 %. V anketi iz leta 2025 je še višji delež raziskovalk, ki niso nikoli dobile mentorstva, in sicer kar 52 %; med moškimi je bilo takih raziskovalcev 45 %.

Pridobitev mentorstva po spolu po zaključenem doktoratu v letih 2005–2017

Moški	Število let	Število mentorjev	Delež v %
	0–5	90	27,4
	6–10	192	58,4
	11–16	47	14,3
Ženske	Število let	Število mentoric	Delež v %
	0–5	28	13,1
	6–10	136	63,8
	11–16	49	23,0

Vir: ARIS.

Podatki ARIS o vseh pridobljenih doktoratih znanosti v letih 2005–2017 razkrijejo, da je bilo med njimi 27 % moških, ki so postali mentorji mladim raziskovalcem oz. raziskovalkam v prvih petih letih po doseženem doktoratu, medtem ko je bilo takih žensk le 13 %. V splošnem pa podatki ARIS kažejo, da manj žensk po doseženem doktoratu pridobi mentorstvo v primerjavi z moškimi (v obdobju 2005–2017 je bilo takih 213 žensk in 329 moških).

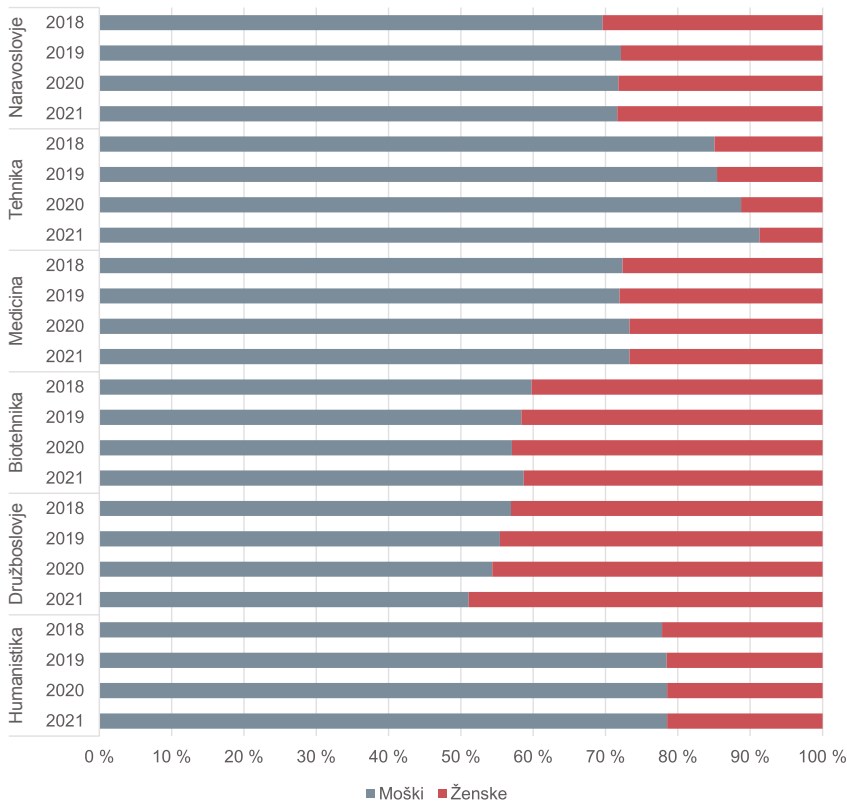
Izpostavili bi, da v predpisih agencije ter v javnih razpisih in javnih pozivih obstajajo omejitve za izbor mentorjev in mentoric. Mentor oz. mentorica ne more hkrati usposabljati več kot tri mlade raziskovalce oz. raziskovalke. Pri izboru mentorjev in mentoric je bila določena omejitev glede starosti, in sicer mora biti vsako leto od vseh izbranih mentorjev in mentoric 25 % mentorjev oz. mentoric v starosti do 45 let. Poleg starostne omejitve je pogoj za mentorstvo tudi doktorat znanosti, pridobljen najmanj štiri leta pred vložitvijo prijave na razpis oz. poziv.

FINANCIRANJE RAZISKOVALNIH PROGRAMOV IN RAZISKOVALNIH PROJEKTOV

V nadaljevanju je prikazano financiranje raziskovalnih programov in raziskovalnih projektov po raziskovalni vedi in po spolu vodje projekta.

Agencija razpolaga s podatki o financiranju raziskovalnih programov do vključno leta 2021. Z letom 2022 je v veljavo stopilo financiranje po ZZrID, tako da od leta 2022 agencija ne financira več vsakega raziskovalnega programa posebej, ampak raziskovalni organizaciji dodeli sredstva za programski steber financiranja, v katerem je vključeno tudi financiranje raziskovalnih programov. Raziskovalni programi in raziskovalne organizacije nato sami razporejajo sredstva med programe, ki se izvajajo v njihovi organizaciji.

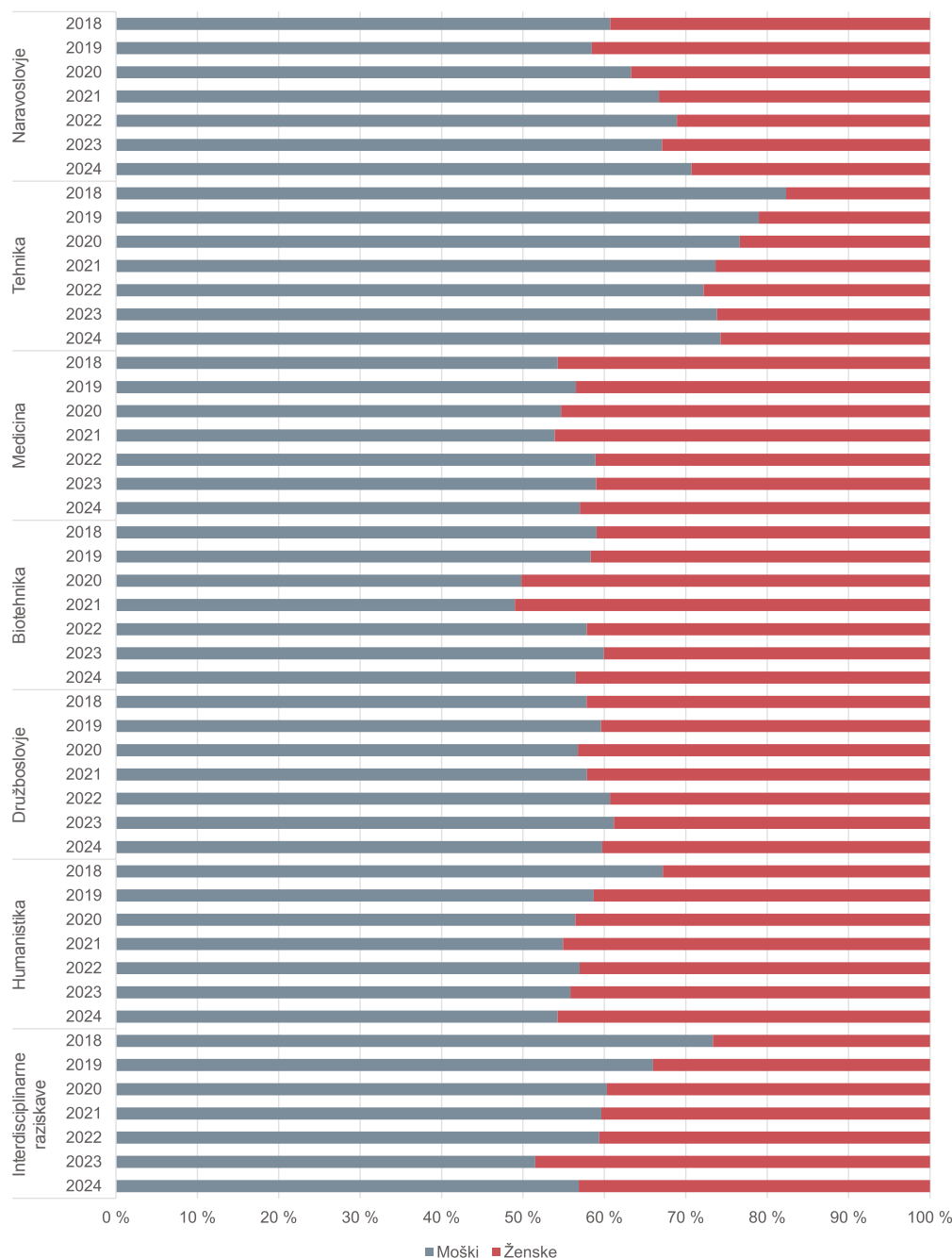
Financiranje raziskovalnih programov po raziskovalni vedi in po spolu vodje programa

Iz podatkov ARIS za izplačana sredstva za izvajanje raziskovalnih programov v obdobju od 2018 do 2021 je razvidno, da je bila večina sredstev izplačana raziskovalnim programom, ki so imeli moške vodje. Moški vodje so v vseh opazovanih letih in v vseh raziskovalnih vedah razpolagali z večjim deležem sredstev kot ženske. Na področju tehnike je bilo izplačanih največ sredstev raziskovalnim programom, katerih vodje so bili moški; delež sredstev je z leti naraščal. Ženske vodje raziskovalnih programov so na področju tehnike razpolagale v povprečju le z 12 % sredstev. Z največ sredstvi so ženske vodje razpolagale v družboslovju, kjer je bilo v letu 2021 skoraj 49 % sredstev izplačanih raziskovalnim programom, katerih vodje so bile ženske.

Vir: ARIS.

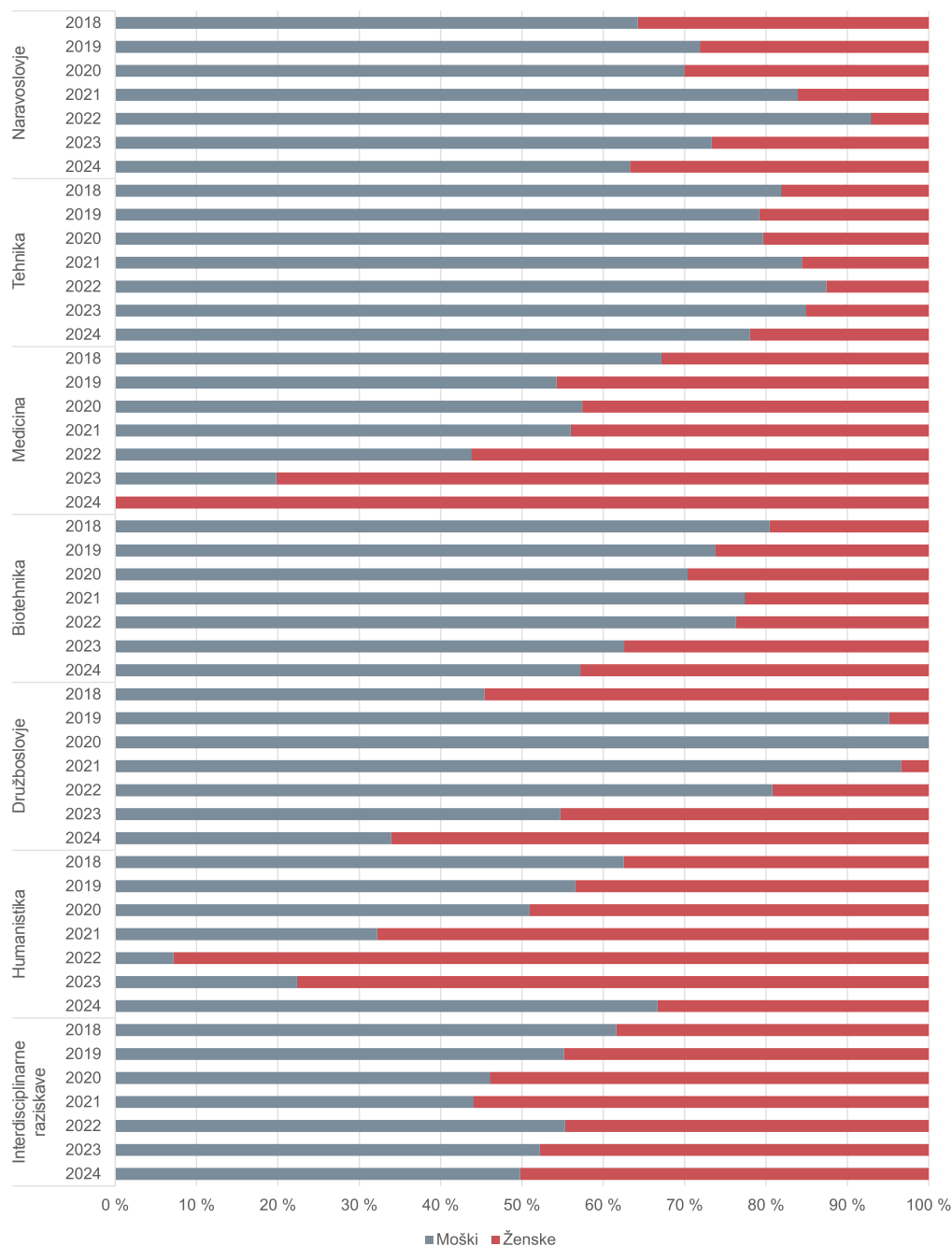
Financiranje temeljnih raziskovalnih projektov po raziskovalni vedi in po spolu vodje projekta

Vir: ARIS.

Za temeljne raziskovalne projekte velja, da v povprečju moški vodje razpolagajo z več sredstvi kot ženske vodje. V opazovanem obdobju od leta 2018 do 2024 so ženske vodje le izjemoma dosegle oz. presegle 50 % sredstev projektov, ki so jih vodile; to je bilo v biotehniki v letih 2020 in 2021. V povprečju za opazovano obdobje ženske vodje razpolagajo z najmanj sredstvi na področju tehnike, in sicer je to povprečje okoli 25 %.

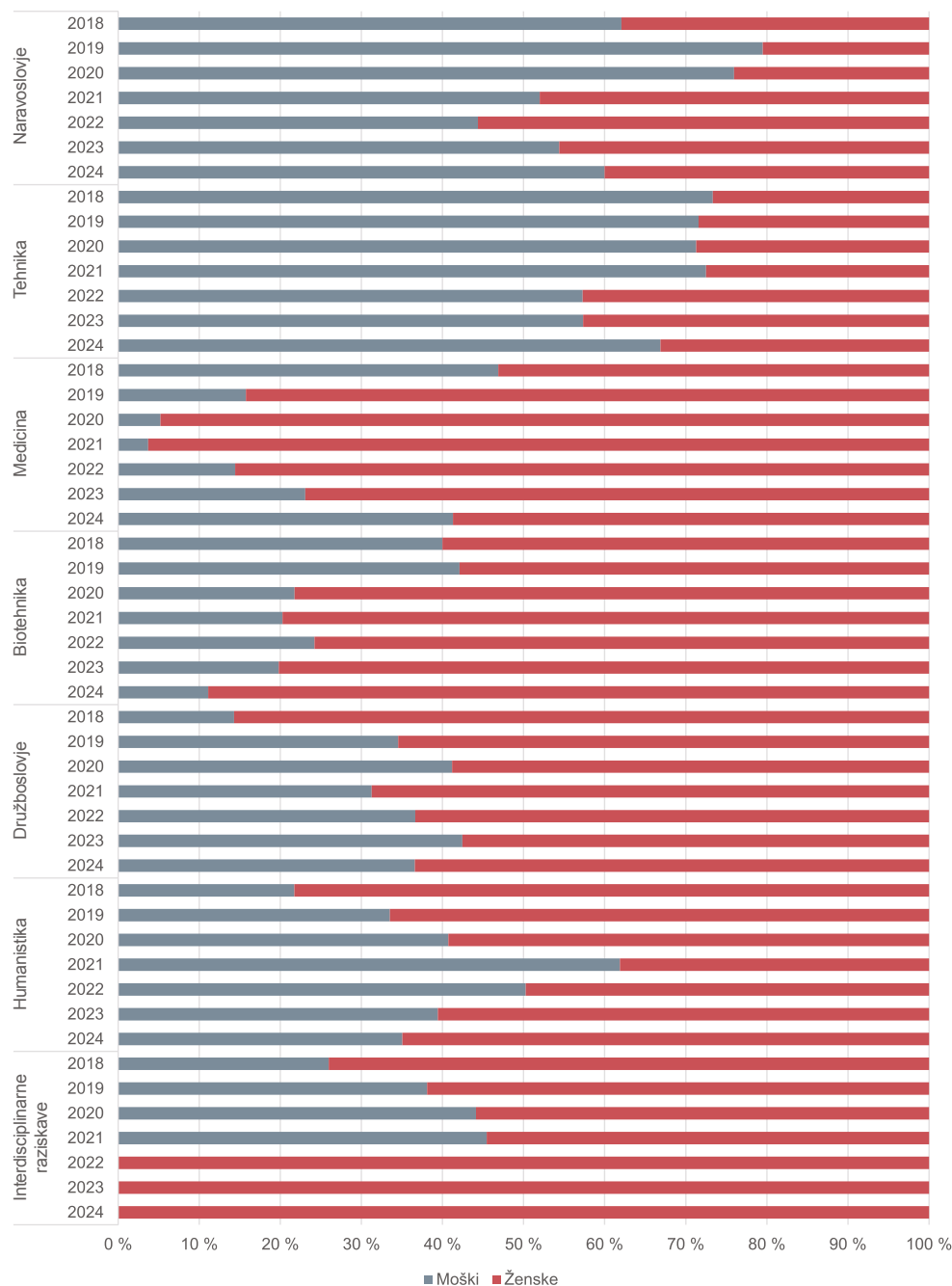
Financiranje aplikativnih raziskovalnih projektov po raziskovalni vedi in po spolu vodje projekta

Vir: ARIS.

Pri aplikativnih raziskovalnih projektih je prisotna bolj neenakomerna razporeditev sredstev glede na vodjo projekta po vedah in letih. Leta 2020 v družboslovju ni bilo projekta, ki bi ga vodila ženska, in leta 2024 v medicini ni bilo projekta, ki bi ga vodil moški. V povprečju v opazovanem obdobju z najmanj sredstvi razpolagajo ženske na področju tehnike, sledita družboslovje in naravoslovje.

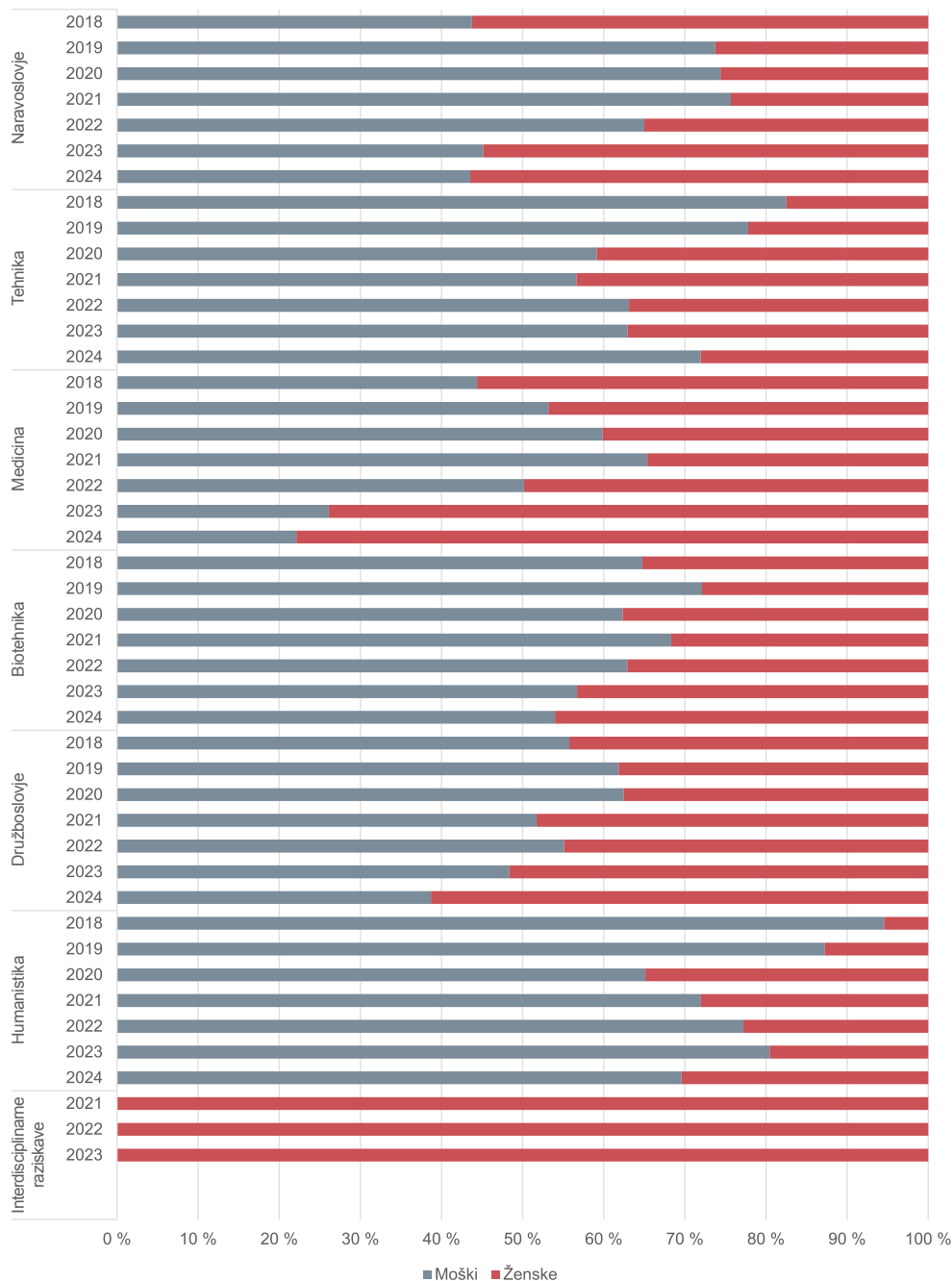
Financiranje podoktorskih raziskovalnih projektov po raziskovalni vedi in po spolu vodje projekta

Vir: ARIS.

Pri podoktorskih raziskovalnih projektih v opazovanem obdobju v povprečju ženske razpolagajo z dobro polovico sredstev. V letih 2022, 2023 in 2024 so vse interdisciplinarne projekte vodile ženske, v ostalih opazovanih letih pa so sredstva po spolu vodje neenakomerno razporejena. Z večino sredstev razpolagajo ženske v medicini (leta 2021 z dobrimi 96 % in leta 2020 s skoraj 95 %) in v biotehniki. Z najmanj sredstvi so ženske razpolagale leta 2019 v naravoslovju.

Financiranje projektov CRP po raziskovalni vedi in po spolu vodje projekta

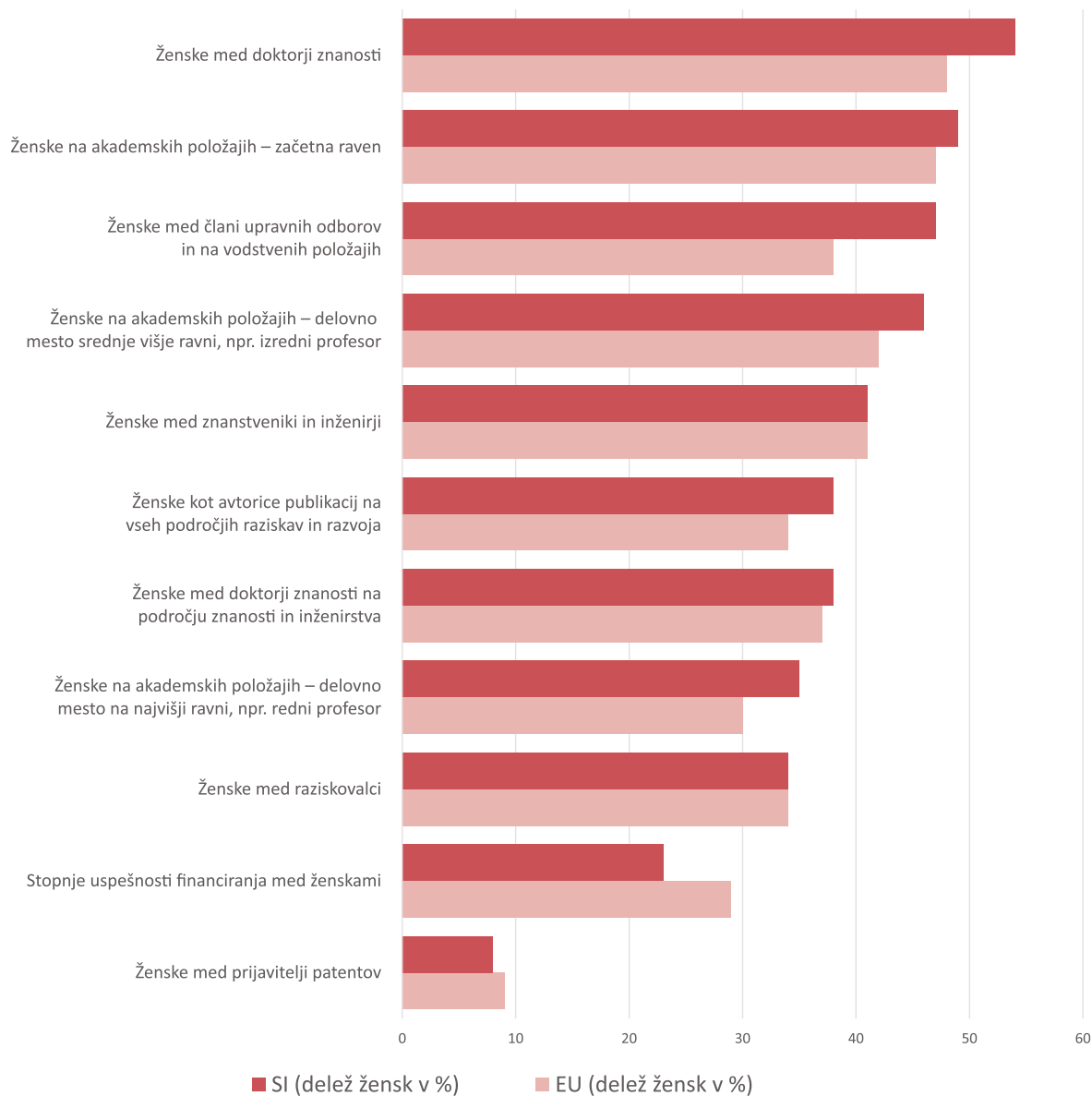
Vir: ARIS.

Pri projektih Ciljnih raziskovalnih programov (CRP) je razporeditev sredstev po letih in po vedah precej neena-
komerna. V letih 2021, 2022 in 2023 so vse interdisciplinarne projekte vodile ženske. Z najmanj sredstvi so
razpolagale ženske v letu 2018 na področju humanistike.

POLOŽAJ ŽENSK V EVROPI

EU že več desetletij sistematično spremlja položaj žensk v raziskavah in inovacijah. Poročilo *She Figures*, ki izide vsake tri leta, je od prve objave leta 2003 ključni vir primerljivih, vseevropskih statističnih podatkov o enakosti spolov na področju raziskav in inovacij. Najnovejša izdaja iz leta 2024 (s podatki za leto 2021) razkriva, da se je enakost spolov na področju znanosti sicer izboljšala, vendar je napredek počasen in neenakomeren.

Mednarodni kazalniki na področju položaja žensk v znanosti za EU27 in Slovenijo

Vir: *She Figures* 2024.

IZOBRAŽEVANJE IN KARIERNI PREHODI

V povprečju ženske v EU pogosteje dokončajo študij na dodiplomski ravni, a se pri prehodu na doktorsko raven izobrazbe njihova zastopanost zmanjša. Doktoric znanosti je bilo v letu 2021 približno 48 %, vendar so razlike po področjih izrazite. Ženske so v večini na področju izobraževanja in humanistike, medtem ko na področjih STEM ostajajo podzastopane (37 % vseh doseženih doktoratov), zlasti v informacijskih tehnologijah in inženirstvu (le 21 % vseh doseženih doktoratov). To kaže, da so ravno na področjih, ki najbolj oblikujejo prihodnost gospodarstva in družbe, ženske še vedno prisotne v premajhnem številu.

STEKLENI STROP IN AKADEMSKE KARIERE

Še večja razlika med spoloma se pokaže pri napredovanju. Čeprav so na začetnih stopnjah akademske poti ženske dobro zastopane, jih na najvišjih akademskih položajih ostaja manj kot tretjina. Tudi na tradicionalno močnejših ženskih področjih, kot so humanistika, umetnost in družboslovje, ženske predstavljajo le 34 % zaposlenih na najvišjih akademskih delovnih mestih. Na vodstvenih mestih raziskovalnih institucij je žensk le 26 %, kar potrjuje obstoj t. i. steklenega stropa: nevidnih sistemskih ovir, ki ženskam otežujejo dostop do odločanja in napredovanja.

TRG DELA IN SEKTORJI DEJAVNOSTI

V raziskavah in razvoju predstavljajo ženske 34 % vseh raziskovalcev v EU. Tudi v poklicih s področij STEM je njihov delež nižji; nasprotno pa ženske pogosteje kot moški delajo v dejavnostih, ki zahtevajo veliko znanja (t. i. KIA – *knowledge-intensive activities*). V visokošolskem in državnem sektorju so še razmeroma dobro zastopane (okoli 44–45 %), v poslovnem sektorju pa se njihov delež zniža na 22 %. Poleg tega so ženske pogosteje zaposlene za določen čas ali s krajšim delovnim časom (20 % v primerjavi s 15 % moških), kar povečuje njihovo poklicno negotovost.

PLAČE NA PODROČJU RRD TER INOVACIJ

Na področju raziskav in razvoja znaša plačna vrzel med spoloma v EU okoli 20 %, kar je nekoliko manj kot povprečna razlika v celotnem gospodarstvu, a kljub temu pomeni trajno prednost za moške. Še izrazitejši je razkorak pri inovacijah: le 9 % patentnih prijav v EU vključuje ženske kot prijaviteljice, pri čemer večino patentov še vedno vlagajo izključno moške ekipe. Ženske so tudi v manjši meri zastopane kot avtorice znanstvenih dosežkov.

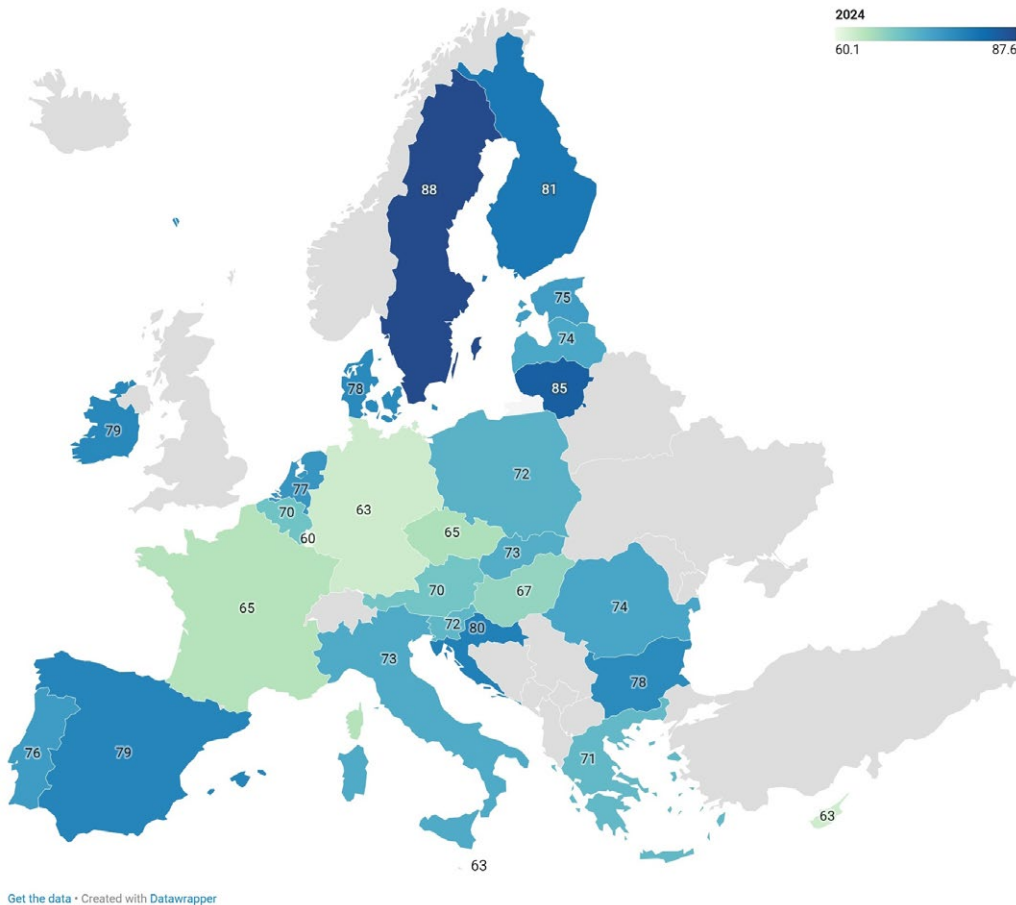
SLOVENIJA V EVROPSKEM KONTEKSTU

Slovenija se po večini kazalnikov uvršča nekoliko bolje od povprečja EU. Več je doktoric znanosti, delež žensk na akademskih položajih je nekoliko višji, tudi zastopanost v upravnih odborih je bolj uravnotežena. Slabše pa se kaže pri stopnji uspešnosti žensk pri pridobivanju raziskovalnega financiranja in pri patentnih prijavih, kjer zaostajamo za evropskim povprečjem. Nacionalne pobude, kot sta nagrada »Inženirka leta«, ki jo od leta 2018 podeljuje podjetje Siemens skupaj s še nekaterimi drugimi zasebnimi in javnimi ustanovami, ter program L'Oréal-UNESCO »Za ženske v znanosti«, pomembno prispevajo k večji prepoznavnosti raziskovalk, a sistemske ovire še niso odpravljene. Kljub vsemu pa preliminarni rezultati raziskave o kariernih možnostih in delovnih pogojih raziskovalk (2025), ki jo je izvedla Komisija za enake možnosti na področju znanosti, ugotavljajo, da so ženske še vedno premalo zastopane na višjih akademskih položajih, da prihaja do plačne neenakosti in tudi prikrite diskriminacije.

INDEKS SHE FIGURES 2024

Publikacija *She Figures* je leta 2024 prvič predstavila sestavljeni indeks enakosti spolov v znanosti, ki meri napredek držav članic v šestih razsežnostih – od kariernih poti do odločanja in vključevanja spola v raziskovalne vsebine (segregacija v kariernem toku, raziskovalni sektorji, poklicni razvoj, zastopanost na odločevalskih položajih, udeležba v raziskavah ter razsežnost spola v vsebini raziskav in inovacij). Namen indeksa je služiti kot orodje za merjenje napredka držav članic pri doseganju enakosti spolov na področju raziskav in inovacij ter, kjer je to mogoče, za raziskovanje napredka skozi čas.

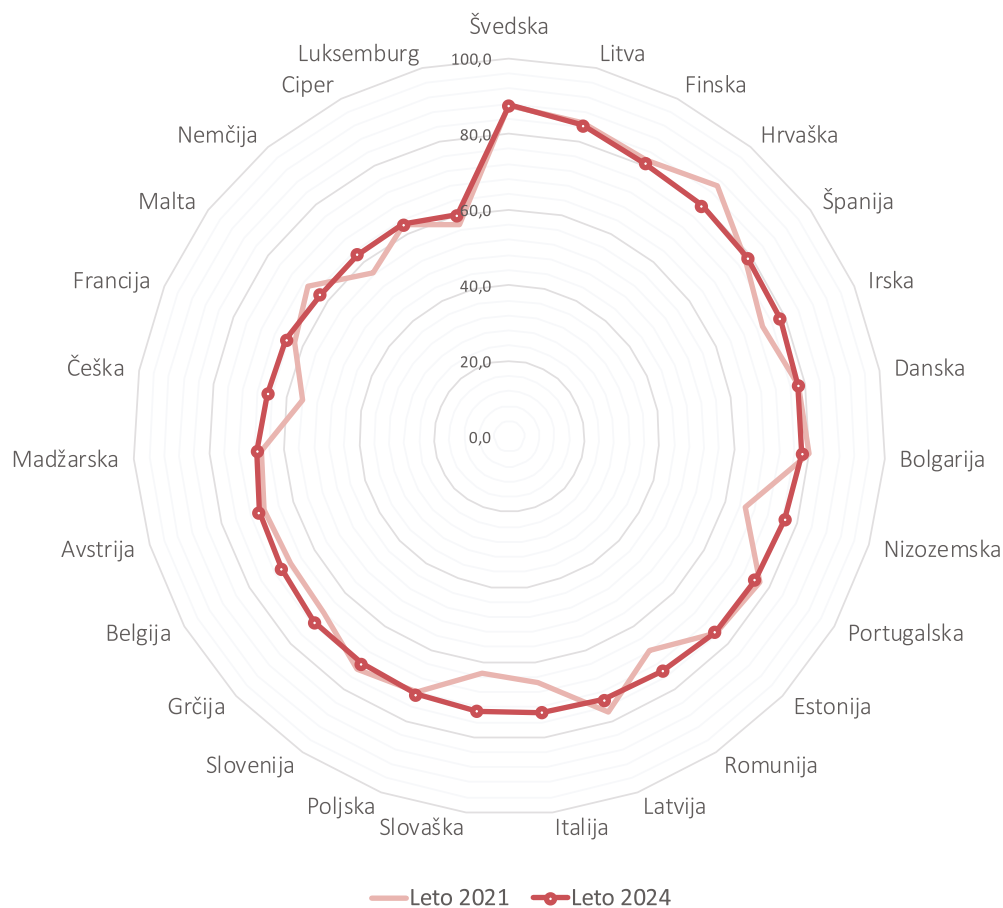
Indeks She Figures za leto 2024

Vir: *She Figures* 2024.

V letu 2024 so najvišji indeks dosegle Švedska (88), Litva (85) in Finska (81), najnižjega pa Luksemburg (60), Ciper, Nemčija in Malta (vse 63).

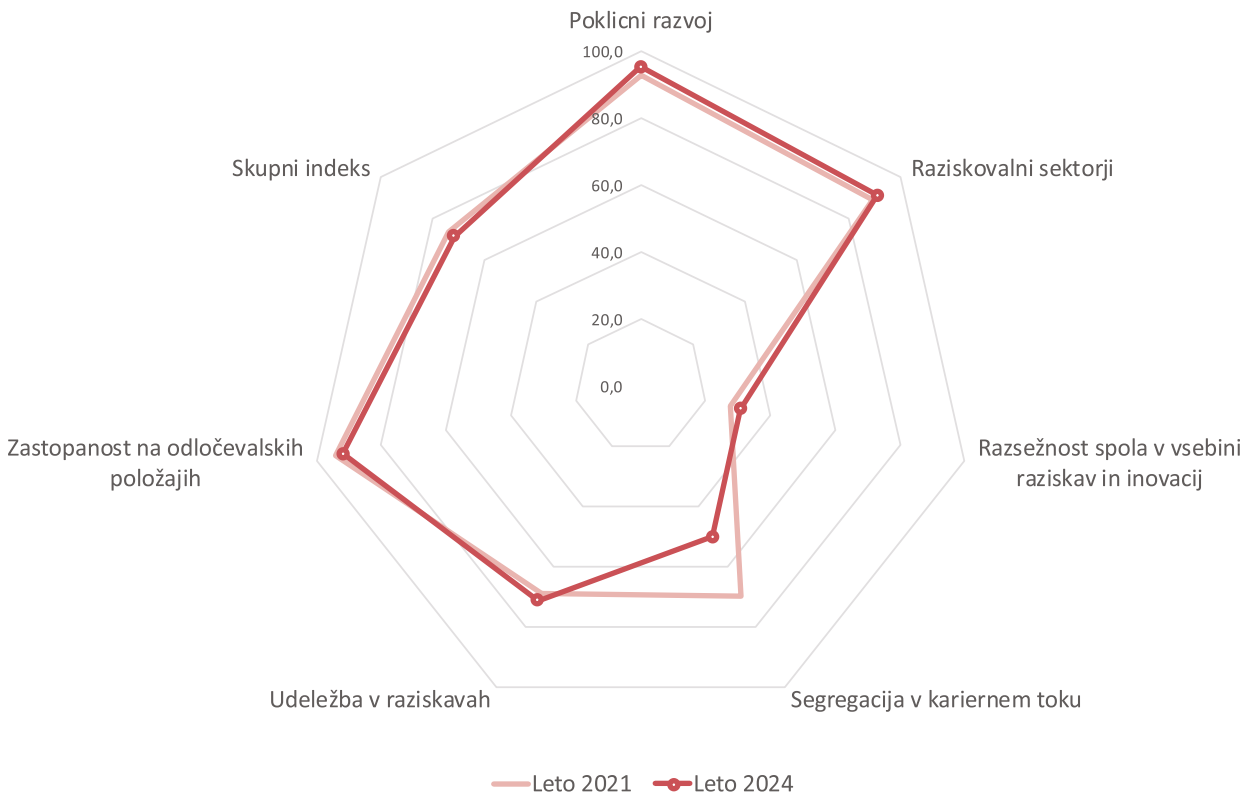
Sprememba indeksa She Figures 2021–2024 po državah EU

Vir: She Figures 2024.

Primerjava indeksa med letoma 2021 in 2024 je pokazala, da je večina držav na področju enakosti spolov dosegla določen napredek, največ v državah z nižjimi izhodiščnimi vrednostmi. Največji napredek je sicer opazen pri Slovaški, Nizozemski in Češki, največji padec indeksa pa je doživela Hrvaška, ki pa ostaja še naprej visoko, saj se Hrvaška uvršča med države z najvišjim indeksom v letu 2024.

Indeks She Figures 2021–2024 za Slovenijo

Vir: She Figures 2024.

Indeks She Figures za Slovenijo je v letu 2024 znašal 72, s čimer se je Slovenija uvrstila nekje na sredino članic EU. V primerjavi z letom 2021 se je indeks nekoliko znižal, predvsem zaradi zmanjšanja kazalnika segregacija v kariernih tokovih – ta indeks se je v treh letih znižal za 19,8 odstotne točke, ostali parametri indeksa She Figures pa so ostali na enaki ravni.

ZAKLJUČEK

Položaj žensk v znanosti v Sloveniji in širšem evropskem prostoru je v zadnjih desetletjih doživel pomembne spremembe. Statistični podatki kažejo, da so ženske danes dobro zastopane v terciarnem izobraževanju, pri čemer na številnih področjih med diplomanti in novimi doktorji znanosti celo prevladujejo. Programi, kot je Mladi raziskovalci, so pripomogli k uravnoteženosti pri pridobivanju doktoratov, saj ženske v zadnjih letih dosegajo enakovredne deleže kot moški. Kljub temu pa se ob napredovanju na višje akademske položaje odraža t. i. »škarjasti diagram«, ki jasno pokaže, da delež žensk upada z višanjem naziva in odgovornosti. Tako med rednimi profesoricami, vodjami raziskovalnih programov in projektov ter na najvišjih odločevalskih položajih ostaja njihova zastopanost bistveno nižja od zastopanosti moških.

Ta pojav ni značilen le za Slovenijo, temveč je del širše evropske in globalne slike. Podobno kot v drugih državah EU tudi pri nas ženske redkeje vodijo raziskovalne programe in projekte, razpolagajo z manjšim obsegom sredstev za raziskave in so premalo prisotne na področjih z visoko dodano vrednostjo, kot so informacijske in komunikacijske tehnologije, tehniške in inženirske vede. Dodatno izstopajo plačne razlike, saj so ženske v raziskovalni dejavnosti še vedno plačane slabše kot njihovi moški kolegi, obenem pa pogosteje delajo s krajšim delovnim časom ali v manj stabilnih oblikah zaposlitve.

Mednarodni kazalniki, kot jih prinaša publikacija *She Figures*, potrjujejo, da se je v Evropi sicer uveljavil trend počasnega izboljševanja, a je pot do dejanske enakosti spolov v znanosti še dolga. Še vedno obstajajo sistemske ovire, ki otežujejo polno uveljavitev žensk v raziskovalni skupnosti. Tudi v Sloveniji raziskave kažejo, da znanstvenice pogosteje poročajo o prikriti diskriminaciji ter o počasnejšem dostopu do vodstvenih položajev in mentorstev.

Kljub izzivom pa ne gre spregledati pozitivnih premikov. Slovenija na številnih področjih dosega ali celo presega evropsko povprečje, na primer pri deležu žensk med doseženimi doktorati znanosti, med člani upravnih odborov ter na nekaterih vodstvenih mestih. Posebej velja izpostaviti pomen nacionalnih in mednarodnih iniciativ, kot so nagrada »Inženirka leta«, program L'Oréal-UNESCO »Za ženske v znanosti« ter evropski projekti v okviru Obzorja Evropa, ki sistematično krepijo vidnost in vlogo žensk v raziskovanju.

Enakost spolov v znanosti ni zgolj vprašanje pravičnosti, ampak tudi vprašanje kakovosti in učinkovitosti raziskovanja. Raziskovalne skupine, v katerih so zastopane različne perspektive, so bolj inovativne, ustvarjalne in družbeno relevantne. Vključevanje žensk na vseh ravneh raziskovalne dejavnosti pomeni boljše izkoriščanje človeškega kapitala, hitrejši znanstveni napredek in tesnejšo povezanost raziskav z dejanskimi potrebami družbe.

Prihodnji izzivi ostajajo jasni: treba je zagotoviti večjo transparentnost pri napredovanjih in financiranju, odpraviti plačne razlike, razvijati mentorstvo in podporne mreže za znanstvenice ter spodbujati uravnoteženo zastopanost spolov v raziskovalnih skupinah in odločevalskih strukturah. Prav tako bo treba nasloviti področja, kjer je razkorak med spoloma največji, zlasti na področjih STEM in na najvišjih akademskih položajih.

Le s celovitimi ukrepi, ki združujejo nacionalne politike, institucionalne strategije in evropsko sodelovanje, bo mogoče premostiti vrzel med dosežki in potenciali znanstvenic. Popolna enakopravnost žensk v znanosti ne pomeni le odprave diskriminacije, temveč je nujni pogoj za to, da bo znanost kot celota lahko razvila vse svoje ustvarjalne in inovacijske zmožnosti.

VIRI

- Podatkovne baze ARIS
- Evropska komisija. 2025. Publikacija She Figures 2024. URL: <https://op.europa.eu/sl/publication-detail/-/publication/7646222f-e82b-11ef-b5e9-01aa75ed71a1/language-en>
- Enake možnosti na področju znanosti. URL: <https://www.gov.si teme/enake-moznosti-na-podrocju-znanosti/>
- Komisija za enake možnosti na področju znanosti. URL: <https://www.gov.si/zbirke/delovna-telesa/komisija-za-enake-moznosti-na-podrocju-znanosti/>
- Enakost žensk in moških. URL: <https://www.gov.si teme/enakost-zensk-in-moskih/>
- SURS – Podatkovna baza SiStat: Izobraževanje. Dijaki po področju (KLASIUS_P16) in vrsti izobraževanja ter spolu, Slovenija, letno. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0953225S.px>
- SURS – Podatkovna baza SiStat: Izobraževanje. Dijaki, ki so končali izobraževanje, po področju (KLASIUS_P16) in vrsti izobraževanja ter spolu, Slovenija, letno. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0953289S.px>
- SURS – Podatkovna baza SiStat: Izobraževanje. Odrasli v srednješolskem izobraževanju po področju (KLASIUS_P16) in vrsti izobraževanja ter spolu, Slovenija, letno. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0953328S.px>
- SURS – Podatkovna baza SiStat: Izobraževanje. Odrasli, ki so končali srednješolsko izobraževanje, po področju (KLASIUS_P16) in vrsti izobraževanja ter spolu, Slovenija, letno. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0953373S.px>
- SURS – Podatkovna baza SiStat: Izobraževanje. Študenti terciarnega izobraževanja po področju izobraževanja (KLASIUS-P-16, 1. raven), spolu, načinu študija in vrsti izobraževanja, Slovenija, letno. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0955045S.px>
- SURS – Podatkovna baza SiStat: Izobraževanje. Diplomanti terciarnega izobraževanja po vrsti izobraževanja, področju izobraževanja (KLASIUS-P-16, 1. raven), načinu študija in spolu, Slovenija, letno. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0955445S.px>
- SURS – Podatkovna baza SiStat: Izobraževanje. Pedagoško osebje na visokošolskih in višješolskih zavodih, zaposleno s pogodbo o zaposlitvi s polnim, ali z delovnim časom krajšim od polnega, po spolu in delovnem času, Slovenija, letno. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0953708S.px>
- Zakon o visokem šolstvu (Uradni list RS 56/25). URL: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO9059>
- SURS – Podatkovna baza SiStat: Razvoj in tehnologija. Raziskovalci po sektorju zaposlitve, področju raziskav in razvoja in spolu, Slovenija, letno. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2364130S.px>
- SURS – Podatkovna baza SiStat: Razvoj in tehnologija. Osebje v RRD po sektorju zaposlitve, poklicu in spolu, Slovenija, letno. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2364120S.px>
- SURS – Podatkovna baza SiStat: Izobraževanje. Magistri, specialisti in doktorji znanosti na univerzah in samostojnih visokošolskih zavodih po vrsti zaključenega izobraževanja in spolu, Slovenija, letno. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0955605S.px>

- SURS – Podatkovna baza SiStat: Plače in stroški dela. Povprečne mesečne plače (EUR) po dejavnostih (SKD 2008), ravni dosežene izobrazbe in spolu, Slovenija, izbrani mesec leta. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0711354S.px>
- SURS – Podatkovna baza SiStat: Razvoj in tehnologija. Število doktorjev in doktoric znanosti po starostni skupini in spolu, Slovenija, večletno. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2367001S.px>
- SURS – Podatkovna baza SiStat: Razvoj in tehnologija. Število doktorjev in doktoric znanosti po področju znanosti doktorata ter spolu, Slovenija, večletno. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2367002S.px>
- SURS – Podatkovna baza SiStat: Razvoj in tehnologija. Število novih doktorjev in doktoric znanosti, povprečna starost ob doktoriranju in povprečen čas za dokončanje študija po področju znanosti doktorata ter spolu, Slovenija, večletno. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2367004S.px>
- Dnevi enakosti spolov na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. URL: <https://www.ff.uni-lj.si/enakost-spolov/dnevi-enakosti-spolov>
- DES 2025: Enakost spolov v znanosti – Profesionalne kariere znanstvenic_kov. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=qsuz6qzBnH8>
- Ule, M., Živoder, A., Berzelak, N. 2016. Razlike v delovnih pogojih v znanosti v Sloveniji: S posebnim poudarkom na položaju žensk in spolnih razlikah v znanosti. URL: https://old.adp.fdv.uni-lj.si/media/raziskave/pdf/study_pdf_dpz11_si.pdf
- Komisija za ženske v znanosti. 2011. Razlike v delovnih pogojih v znanosti v Sloveniji. URL: https://old.adp.fdv.uni-lj.si/podatki/dpz11/dpz11_rm1_sl_v1_r0.pdf
- Eurostat: Database: Science, technology, digital society. Human resources in science and technology (HRST) by category, sex and age. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/hrst_st_ncat/default/table?lang=en

Javna agencija za znanstvenoraziskovalno
in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije